

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

OPETUS- JA KULTTUURITOIMEN RAHOITUS

Yksikköhintojen ja rahoituksen määräytyminen
vuonna 2013

Oppaat ja käsikirjat 2013:2

© Opetushallitus ja tekijät
Oppaat ja käsikirjat 2013:2
ISBN 978-952-13-5411-3 (pdf)

ISSN-L 1798-8950

ISSN 1798-8969 (verkkajulkaisu)

Helsinki 2013

Sisällys

ESIPUHE	5
1. OPETUS- JA KULTTUURITOIMEN RAHOITUS- JÄRJESTELMÄ.....	6
1.1. Yhteys kuntien valtionosuusjärjestelmään	6
1.2. Käyttökustannusten valtionosuus	6
1.2.1. Valtionosuuden laskennallinen peruste	6
1.2.2. Kunnan asukasperusteinen rahoitusosuus ja kunnan valtionosuus	9
1.2.3. Keskimääräiset yksikköhinnat.....	9
1.2.4. Keskimääräisten yksikköhintojen kustannuspohja	10
1.2.5. Koulutuksen järjestäjä-/ylläpitäjäkohtaisten yksikköhintojen määräytyminen.....	11
1.2.6. Valtionosuusrahoituksessa kertojana käytettävät suoritteet.....	11
1.2.7. Tiedonkeruu ja seuranta	12
1.2.8. Rahoitusjärjestelmän hallinto	12
1.3. Perustamishankkeen valtionavustus sekä muut erityiset valtionavustukset	13
2. AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA	14
2.1. Rahoitettava toiminta.....	14
2.2. Rahoituksen määräytyminen.....	14
2.3. Suoritteiden määräytyminen	14
3. PERUSOPETUS	16
3.1. Rahoitettava toiminta ja rahoituksen yleiset perusteet.....	16
3.2. Valtiovarainministeriön hallinnoima rahoitus.....	16
3.2.1. Esi- ja perusopetuksen valtionosuus kunnille	16
3.2.1.1. Laskennallisten kustannusten laskentaperusteet.....	17
3.2.2. Kotikuntakorvaukset.....	18
3.3. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoima rahoitus	19
3.3.1. Rahoituksen määräytyminen.....	19
3.3.2. Valtionavustukset	22
3.3.3. Oppilas- ja opiskelijamäärien laskeminen	22
4. LUKIOKOULUTUS.....	23
4.1. Rahoitettava toiminta ja rahoituksen yleiset perusteet	23
4.2. Yksikköhinnan määräytyminen	23
4.2.1. Järjestäjäkohtaisen yksikköhinnan määräytymisen yleiset perusteet	23
4.2.2. Tunnusluvun laskenta	24
4.2.3. Yksikköhinnan laskenta	24
4.2.4. 18 vuotta täyttäneinä opintonsa aloittaneiden yksikköhinta	25
4.3. Lukiokoulutuksen rahoituksen määräytyminen.....	25
5. AMMATILLINEN PERUSKOULUTUS.....	26
5.1. Rahoitettava toiminta ja rahoituksen yleiset perusteet	26
5.2. Yksikköhinnan määräytyminen	26
5.2.1. Järjestäjäkohtaisen yksikköhinnan määräytymisen yleiset perusteet	26
5.2.2. Yksikköhinnan laskenta.....	26
5.3. Ammatillisen koulutuksen rahoituksen määräytyminen.....	30
6. OPPISOPIMUSKOULUTUKSENA TOTEUTETTAVA AMMATILLINEN PERUS- JA LISÄKOULUTUS.....	31
6.1. Rahoitettava toiminta ja rahoituksen yleiset perusteet	31
6.2. Yksikköhintojen määräytyminen.....	31
6.2.1. Oppisopimuskoulutuksena toteutettavan ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhinta.....	31
6.2.2. Oppisopimuskoulutuksena toteutettavan ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhinnat	31
6.3. Oppisopimuskoulutuksen rahoituksen määräytyminen	32
6.3.1. Oppisopimuskoulutuksena toteutettava ammatillinen peruskoulutus	32

6.3.2. Oppisopimuskoulutuksena toteutettava ammatillinen lisäkoulutus.....	33
7. OPPILAITOSMUOTOINEN AMMATILLINEN LISÄKOULUTUS.....	34
7.1. Rahoitettava toiminta.....	34
7.2. Ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksen yleiset perusteet.....	34
7.3. Opiskelijatyövuosi ja yksikköhinnan määräytyminen.....	34
7.3.1. Opiskelijatyövuosi.....	34
7.3.2. Yksikköhinnan määräytyminen.....	34
7.3.3. Yksikköhinnan laskenta.....	35
7.3.4. Tulorahoituksen määrän laskenta.....	36
7.4. Ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksen määräytyminen.....	37
8. AMMATILLISET ERIKOISOPPILAITOKSET.....	38
8.1. Rahoitettava toiminta ja rahoituksen yleiset perusteet.....	38
8.2. Muutokset rahoituksen määräytymisessä v. 2013.....	38
8.3. Suoritteiden määräytyminen.....	38
8.3.1. Suoritteiden laskenta v. 2013.....	39
8.4. Yksikköhintojen määräytyminen ja laskenta.....	39
9. AMMATTIKORKEAKOULUT.....	40
9.1. Rahoitettava toiminta ja rahoituksen yleiset perusteet.....	40
9.2. Yksikköhinnan määräytyminen.....	40
9.2.1. Ammattikorkeakoulukohtaisen yksikköhinnan määräytymisen yleiset perusteet.....	40
9.2.3. Yksikköhinnan laskenta.....	40
9.3. Ammattikorkeakoulujen rahoituksen määräytyminen.....	42
10. VAPAA SIVISTYSTYÖ.....	43
10.1. Rahoitettava toiminta.....	43
10.2. Vapaan sivistystyön rahoituksen yleiset perusteet.....	43
10.3. Kansanopistot.....	43
10.3.1. Yksikköhinnan laskenta.....	44
10.3.2. Rahoituksen määräytyminen.....	44
10.4. Kansalaisopistot.....	45
10.4.1. Yksikköhinnan laskenta.....	45
10.4.2. Rahoituksen määräytyminen.....	46
10.5. Kesäyliopistot.....	46
10.5.1. Yksikköhinnan laskenta.....	46
10.5.2. Rahoituksen määräytyminen.....	46
10.6. Liikunnan koulutuskeskukset.....	47
10.6.1. Yksikköhinnan laskenta.....	47
10.6.2. Rahoituksen määräytyminen.....	47
10.7. Opintokeskukset.....	48
10.7.1. Yksikköhinnan laskenta.....	48
10.7.2. Rahoituksen määräytyminen.....	48
11. TAITEEN PERUSOPETUS.....	49
11.1. Rahoitettava toiminta.....	49
11.2. Rahoituksen yleiset perusteet ja rahoituksen määräytyminen.....	49
11.2.1. Asukasmäärän perusteella rahoitettava taiteen perusopetus.....	49
11.2.2. Opetustuntimäärän perusteella rahoitettava taiteen perusopetus.....	49
12. MUSEOT.....	51
12.1. Rahoitettava toiminta.....	51
12.2. Rahoituksen määräytyminen.....	51
12.3. Yksikköhinnan määräytyminen.....	52

12.4. Muu kuin valtionosuusrahoitus	52
13. TEATTERIT JA ORKESTERIT	53
13.1. Rahoitettava toiminta	53
13.2. Rahoituksen määräytyminen	53
13.3. Yksikköhinnan määräytyminen	53
13.4. Muu kuin valtionosuusrahoitus	54
14. KUNTIEN LIIKUNTATOIMI	55
14.1. Rahoitettava toiminta	55
14.2. Valtionosuuden määräytyminen	55
15. KUNTIEN NUORISOTYÖ	56
15.1. Rahoitettava toiminta	56
15.2. Valtionosuuden määräytyminen	56
16. KUNTIEN YLEINEN KULTTUURITOIMI	57
16.1. Rahoitettava toiminta	57
16.2. Valtionosuuden määräytyminen	57
17. KIRJASTOT	58
17.1. Rahoitettava toiminta ja rahoituksen yleiset perusteet	58
17.2. Perushinta ja korotukset	58
17.3. Rahoituksen määräytyminen	58
17.4. Muu kuin valtionosuusrahoitus	58

ESIPUHE

Tämä julkaisu sisältää tiedot opetus- ja kulttuuritoimen yksikköhintojen määräytymisperusteista vuodelle 2013. Lisäksi kuvataan koulutus- ja kulttuurimuotojen rahoituksen perusteet.

Vuonna 2013 ovat voimaan tulleet seuraavat muutokset:

- yksikköhintoihin ei ole tehty kustannustason muutoksesta aiheutuvia indeksikorotuksia
- ammatillisten erikoisoppilaitosten rahoituksessa opiskelijatyöpäivien laskentaperusteisiin otettiin mukaan etäopiskelun opiskelijatunnit

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmä toimii osana kuntien valtionosuusjärjestelmää. Kuntien lisäksi rahoitusjärjestelmä kattaa kuitenkin myös yksityiset koulutuksen ja kulttuuripalvelujen järjestäjät ja kuntayhtymät. Järjestelmällä rahoitetaan koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa, lukiokoulutusta, ammatillista peruskoulutusta, oppisopimuskoulutusta, ammatillista lisäkoulutusta sekä kansanopistoissa, kansalaisopistoissa, kesäyliopistoissa, liikunnan koulutuskeskuksissa ja opintokeskuksissa järjestettävää vapaan sivistystyön koulutusta. Lisäksi järjestelmä kattaa ammatillisten erikoisoppilaitosten ja ammattikorkeakoulujen toiminnan sekä opetustuntimäärän perusteella rahoitettavan taiteen perusopetuksen, kuntien liikuntatoimen ja nuorisotyön sekä museoiden, teattereiden ja orkestereiden toiminnan. Esi- ja perusopetuksen osalta opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmä kattaa kuntien asukas pohjaista valtionosuusrahoitusta täydentävän rahoituksen. Ahvenanmaalla järjestetty koulutus ei kuulu opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän piiriin.

Vuoden 2010 alusta pääosa esi- ja perusopetuksen rahoituksesta, kirjastotoimen ja kuntien yleisen kulttuuritoimen ja asukasperusteisesti rahoitettavan taiteen perusopetuksen rahoitus yhdistettiin osaksi valtiovarainministeriön hallinnoimaa kuntien peruspalvelujen valtionosuusrahoitusta. Kuntien valtionosuuksien lisäksi valtiovarainministeriön kautta hallinnoidaan myös esi- ja perusopetusta koskevat kotikuntakorvaukset.

Toivomme, että julkaisu antaa tarvittavat tiedot opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusjärjestelmän toiminnasta ja sen ajankohtaisista muutoksista sekä tarjoaa taustatietoa julkaisemillemme opetus- ja kulttuuritoimen rahoitukseen liittyville raporteille, joihin voi tutustua osoitteessa <http://vos.uta.fi/rap/>.

Julkaisun ovat kirjoittaneet Opetushallituksen laskentapalveluiden asiantuntijat. Yhteystietomme löytyvät osoitteesta www.oph.fi/rahoitus/valtionosuudet.

Sirpa Kesti
Erityisasiantuntija

1. OPETUS- JA KULTTUURITOIMEN RAHOITUS- JÄRJESTELMÄ

1.1. Yhteys kuntien valtionosuusjärjestelmään

Valtio osallistuu kunnallisten palveluiden rahoitukseen valtionosuusjärjestelmän kautta. Kuntien valtionosuusjärjestelmä muodostuu valtionvarainministeriön hallinnoimasta peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimasta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmä toimii osana kuntien valtionosuusjärjestelmää, mutta se kattaa myös yksityiset koulutuksen järjestäjät ja kuntayhtymät. Järjestelmällä rahoitetaan koulutuksen ja kulttuuripalvelujen järjestämisestä aiheutuneita käyttökustannuksia ja pieninvestointeja. Ammatillisen koulutuksen, ammattikorkeakoulujen sekä vapaan sivistystyön osalta liikunnan koulutuskeskuksia lukuun ottamatta rahoitetaan myös investointeja. Kuntayhtymä ja yksityinen koulutuksen järjestäjä saavat valtiolta rahoituksena valtionosuuden perusteen (opiskelijamäärän ja opiskelijaa kohden määrätyn yksikköhinnan tulo) kokonaisuudessaan esi- ja perusopetusta lukuun ottamatta.

Valtion omien oppilaitosten järjestämän koulutuksen rahoitus tulee esi- ja perusopetuksen osalta pääasiassa kotikuntakorvaustuloina ja muilta osin valtion talousarvion kautta. Lisäksi kunnat osallistuvat lukiokoulutuksen, ammatillisen peruskoulutuksen ja ammattikorkeakoulutuksen rahoitukseen kunnan rahoitusosuuden muodossa. Opetus- ja kulttuuritoimen ylläpitäjärahoituksessa otetaan huomioon kuntien rahoitusosuus palveluista siten, että kunnille määritellystä valtionosuuden perusteesta vähennetään kunnan asukaskohtainen rahoitusosuus.

Valtionosuusjärjestelmän keskeinen periaate on korostaa kuntien ja muiden opetus- ja kulttuuritoimen palveluja tarjoavien yhteisöjen itsenäistä päätöksentekoa. Rahoitusta ei ole ”korvamerkitty”, vaan valtionosuuden saaja päättää rahoituksen käytöstä.

1.2. Käyttökustannusten valtionosuus

1.2.1. Valtionosuuden laskennallinen peruste

Opetus- ja kulttuuritoimissa rahoitus muodostuu koulutusmuodoittain rahoituksen perusteena olevien suoritteiden ja laskennallisten yksikköhintojen tulosta. Suoritteita ovat tyypillisesti opiskelija- määrät, opetustunnit, opiskelijatyövuodet, -vuorokaudet tai -viikot ja kulttuuritoimissa kunnan asukasmäärä tai henkilötyövuodet. Eri palvelumuodoissa yksikköhinnan muodostumisperiaatteet vaihtelevat. Yksikköhinta voi olla koulutuksen järjestäjäkohtainen, ryhmittelyyn perustuva tai valtakunnallinen.

Vuoden 2010 alusta pääosa esi- ja perusopetuksen rahoituksesta yhdistettiin osaksi valtiovarainministeriön hallinnoimaa kuntien peruspalvelujen valtionosuusrahoitusta. Valtiovarainministeriön hallinnoima esi- ja perusopetuksen rahoitus määräytyy kotikunnan perusteella. Rahoituksen laskennassa kunnan 6-15 -vuotiaiden asukkaiden määrä kerrotaan kunnan esi- ja perusopetuksen perushinnalla. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnon alalle jääneen esi- ja perusopetuksen rahoitus on opetuksenjärjestäjäkohtainen ja perustuu opetuksen järjestäjän oppilasmääriin ja oppilasta kohden vahvistettaviin hintoihin.

Lukiokoulutuksen, oppilaitosmuotoisena tai oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen sekä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalta rahoitettavan perusopetuksen rahoitus perustuu koulutuksen järjestäjien tilastointiajankohtina ilmoittamiin oppilas- ja opiskelijamääriin, ammattikorkeakoulun osalta laskennallisiin opiskelijamääriin ja opetus- ja kulttuuriministeriön kullekin koulutuksen järjestäjälle määräämiin yksikköhintoihin. Valtiovarainministeriön hallinnon alalta rahoitettavan perusopetuksen rahoitus perustuu vastaavasti väestötietoihin ja hallinnollisena palveluna maksettavat kotikuntakorvaukset tilastointiajankohdan tietoihin oppilasmääristä kotikunnittain ja valtiovarainministeriön kullekin kunnalle määräämään kotikuntakorvausperusteeseen.

Yksikkö-/perushinnat perustuvat koulutusmuodon keskimääriisiin valtakunnallisiin toteutuneisiin käyttökustannuksiin. Koulutuksen järjestäjien yksikköhinnoissa ja kuntien perushinnoissa otetaan huomioon erilaiset palveluiden kustannuksiin vaikuttavat olosuhde- ja muut tekijät, jotka vaihtelevat koulutusmuodoittain, kunnittain ja koulutuksen järjestäjittäin. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi korottaa yksikköhintaa myös harkinnanvaraisesti. Yksikköhinnan harkinnanvaraiset korotukset eivät lisää kyseisen koulutusmuodon kokonaisrahoituksen määrää. Esi- ja perusopetuksen perushinnoissa ei ole harkinnanvaraisen korotuksen mahdollisuutta.

Vapaan sivistystyön, taiteen perusopetuksen, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan, ammatillisen lisäkoulutuksen sekä kulttuuri- ja taidelaitosten rahoitus perustuu opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämiin suoritteiden määriin ja suoritteita vastaaviin yksikköhintoihin. Yksikköhinnat lasketaan periaatteiltaan yhdenmukaisesti kunnille, kuntayhtymille ja yksityisille koulutuksen järjestäjille. Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää lisäksi kunnille liikuntatoimeen ja nuorisotyöhön rahoitusta, joka perustuu kunnan asukasmäärään ja asukasta kohti määrättyyn yksikköhintaan.

Vuoden 2010 alusta alkaen kuntien kirjastotoiminnan, yleisen kulttuuritoiminnan ja asukaskohtaisesti rahoitetun taiteen perusopetuksen rahoitus siirtyi osaksi valtiovarainministeriön hallinnoimaa kuntien peruspalvelujen valtionosuusrahoitusta. Rahoitus perustuu kunnan asukasmäärään ja asukasta kohti määrättyyn perushintaan.

Taulukko 1. Valtionosuuden perusteen muodostuminen toimintamuodoittain

Rahoitettava koulutusmuoto	Yksikköhinta euroa /	Yksikköhintatyyppi	Yksikköhinnan määräytyminen	Rahoituksen suoritteiden määrääntyminen
Aamu- ja iltapäivätoiminta	ohjaustunti	valtakunnallinen	talousarvioon perustuva	okm myöntää
Esiopetus	6-15 vuotias asukas, oppilas	kunta-/järjestäjäkohtainen	sidottu kunnan / järjestäjän perusopetuksen hintaan	tilastointi 20.9. ja 31.12.
Perusopetus	6-15 vuotias asukas, oppilas	kunta-/järjestäjäkohtainen	kustannus-sidonnainen	tilastointi 20.9. ja 31.12.
Lukiokoulutus	opiskelija	järjestäjäkohtainen	kustannus-sidonnainen	tilastointi 20.1 ja 20.9
Ammatillinen peruskoulutus	opiskelija	järjestäjäkohtainen	kustannus-sidonnainen	tilastointi 20.1 ja 20.9

Oppisopimuskoulutus, peruskoulutus	opiskelija	valtakunnallinen	sidottu amm. koul. keskim. yksikköhintaan	tilastointi 20.1 ja 20.9
Oppisopimuskoulutus, lisäkoulutus	opiskelija	valtakunnallinen	talousarvioon perustuva	tilastointi 20.1 ja 20.9. (kiintiö)
Ammatillinen lisäkoulutus	opiskelijatyövuosi	valtakunnalliset hintaryhmät	sidottu amm. koul. keskim. yksikköhintaan	okm myöntää
Ammattikorkeakoulut	opiskelija	ammattikorkeakoulukohtainen	kustannus-sidonnainen	laskennalliset opiskelijat ja toteutuneet tutkinnot
Ammatilliset erikoisoppilaitokset	opiskelijatyöpäivä	valtakunnalliset hintaryhmät	talousarvioon perustuva	okm myöntää
Vapaa sivistystyö				
- kansanopistot	opiskelijaviikko	järjestäjäkohtainen	kustannus-sidonnainen	okm myöntää
-valtakunnalliset liikunnan koulutuskeskukset	opiskelijavuorokausi	valtakunnallinen	kustannus-sidonnainen	okm myöntää
- kansalaisopistot	opetustunti	valtakunnallinen - asukastiheys	kustannus-sidonnainen	okm myöntää
- kesäyliopistot	opetustunti	valtakunnallinen	kustannus-sidonnainen	okm myöntää
- opintokeskukset	opetustunti, opintokerhotunti	valtakunnallinen	kustannus-sidonnainen (op.tunti), talousarvioon perustuva	okm myöntää
Taiteen perusopetus				
-tuntiperusteinen rahoitus	opetustunti	valtakunnallinen	kustannus-sidonnainen	okm myöntää
-asukasperusteinen rahoitus	asukas	valtakunnallinen	talousarvioon perustuva	kunnan asukkaat
Kirjasto	asukas	valtakunnallinen - asukastiheys	kustannus-sidonnainen	kunnan asukkaat
Kulttuuritoiminta	asukas	valtakunnallinen	talousarvioon perustuva	kunnan asukkaat
Liikuntatoiminta	asukas	valtakunnallinen	talousarvioon perustuva	kunnan asukkaat
Nuorisotyö	asukas	valtakunnallinen	talousarvioon perustuva	< 29-v. kunnan asukkaat
Museo	henkilötyövuosi	valtakunnallinen	kustannus-sidonnainen	okm myöntää
Teatteri	henkilötyövuosi	valtakunnallinen	kustannus-sidonnainen	okm myöntää
Orkesteri	henkilötyövuosi	valtakunnallinen	kustannus-sidonnainen	okm myöntää

Esimerkki kunnan rahoitusraportista

1.2.2. Kunnan asukasperusteinen rahoitusosuus ja kunnan valtionosuus

Opetus- ja kulttuuritoimen kustannusten rahoitukseen osallistuvat kunnat ja valtio yhdessä. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaan kuntien asukasperusteinen rahoitusosuus saadaan laskemalla yhteen kuntien, kuntayhtymien, yksityisten ja valtion järjestämän lukiokoulutuksen, oppilaitosmuotoisen ja oppisopimuskoulutuksena toteutettavan ammatillisen peruskoulutuksen sekä ammattikorkeakoulujen valtionosuuden perusteista lasketut, kunnan rahoitusosuutta vastaavat osuudet ja jakamalla saatu euromäärä maan asukasmäärällä.

Kunnan rahoitusosuuteen ei lasketa ilman kotikuntaa Suomessa olevia opiskelijoita. Rahoitusosuuteen ei lasketa myöskään lukion opiskelijoita, joille järjestetään opetusta ulkomailla, eikä ammatillisessa opettajankoulutuksessa olevia opiskelijoita tai tästä koulutuksesta aiheutuvia kustannuksia.

Kunnan rahoitusosuus opetustoimen käyttökustannuksiin vuonna 2013 on 58,11 prosenttia kunnan rahoitusosuuteen kuuluvista valtionosuusperusteista.

Vuodelle 2013 laskettu kunnan rahoitusosuus on 357,44 euroa/asukas. Vuodesta 2010 alkaen kunnan rahoitusosuuden laskennassa opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla eivät ole enää olleet mukana valtiovarainministeriön hallinnonalalle siirtyneet esi- ja perusopetus, kirjastot, kuntien yleinen kulttuuri-toiminta ja asukaskohtaisesti rahoitettu taiteen perusopetus.

Taulukko 2. Asukaskohtainen kunnan rahoitusosuus vuosina 2006– 2013, euroa/asukas

2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
620,86	634,81	769,32	795,53	344,04	346,82	364,63	357,44

Vuoden 2013 laskelma on ennakkollinen.

Yksittäisen kunnan rahoitusosuus saadaan kertomalla valtakunnallinen kunnan rahoitusosuus kunnan asukasmäärällä.

Laskelma kunnan rahoitusosuudesta

Kunnalle maksettavan valtionosuuden määrä saadaan, kun kunkin koulutusmuodon valtionosuuden laskennallinen peruste kerrotaan kyseessä olevan koulutusmuodon rahoitusprosentilla ja lasketaan näin saadut koulutusmuodoittaiset luvut yhteen ja sen jälkeen vähennetään saadusta summasta kunnan rahoitusosuus.

Kunnan valtionosuus = Σ (valtionosuusperuste x rahoitusprosentti)_i – kunnan rahoitusosuus

1.2.3. Keskimääräiset yksikköhinnat

Valtioneuvoston asetuksella säädetään vuosittain seuraavan varainhoitovuoden rahoituksen perusteina käytettävät keskimääräiset yksikköhinnat. Keskimääräiset yksikköhinnat perustuvat koulutusmuodon keskimääräisiin valtakunnallisiin toteutuneisiin käyttökustannuksiin. Yksikköhintoihin tehdään lisäksi tarvittaessa vuosittain tarkistukset, jotka aiheutuvat valtion toimenpiteistä seuraavista toiminnan laadun ja laajuuden arvioituista muutoksista, kuten kunnille annetuista uusista tai laajennetuista tehtävistä. Keskimääräiset yksikköhinnat vahvistetaan arvonlisäverottomina.

Vuoden 2013 yksikköhinnat perustuvat vuoden 2009 toteutuneisiin kustannuksiin, joihin on tehty kustannustason arvioidusta noususta vuoden 2009 tasosta vuoteen 2012 johtuvat korotukset, 8,5 %. Valtioneuvoston vuosia 2013—2016 koskevan valtiontalouden kehyspäätöksen mukaan valtionosuusindeksi on jäädytetty opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla säästösyistä vuodeksi 2013, mistä syystä vuoden 2012 tasosta vuoden 2013 tasoon yksikköhintoihin ei ole tehty tavanomaisesta poiketen kustannustason muutoksesta aiheutuvia indeksikorotuksia. Asiasta säädettiin lailla opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta (995/2012) ja lailla vapaasta sivistystyöstä annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta (996/2012). Samassa yhteydessä säädettiin ammattikorkeakoulujen rahoituksen pienenemisestä ja keskimääräisen yksikköhinnan alenemisesta vuoden 2012 tasosta. Museoiden, teattereiden ja orkestereiden vuoden 2013 yksikköhintojen määräytymistä edellä mainitut säädökset (995 ja 996/2012) eivät koske ja niiden yksikköhintoihin on tehty vuodelle 2013 kustannustason muutoksesta johtava indeksi- korotus.

Taulukko 3. Valtioneuvoston vahvistamat keskimääräiset yksikköhinnat vuosina 2009–2013

	2009	2010	2011	2012	2013
Perusopetus, euroa/oppilas	6 503,77				
Lukiokoulutus, euroa/opiskelija	5 886,49	6 039,54	6 136,17	6 704,40	6 704,40
Ammatillinen peruskoulutus, euroa/opiskelija	10 181,46	10 452,48	10 624,23	11 131,17	11 137,20
Ammattikorkeakoulutus, euroa/opiskelija	7 353,62	7 552,55	7 681,66	8 081,10	7 771,56
Vapaa sivistystyö kansalaisopistoissa, euroa/opetustunti	75,19	77,14	78,37	82,32	82,60
Taiteen perusopetus, euroa/opetustunti	67,25	69,00	70,10	74,66	74,66

Perusopetuksen perushinta vuodelle 2013 on 7 519,50 euroa kunnan 6-15 -vuotiasta asukasta kohti.

1.2.4. Keskimääräisten yksikköhintojen kustannuspohja

Lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen, ammattikorkeakoulujen ja opetustuntikohtaisesti rahoitetavan taiteen perusopetuksen yksikköhinnat perustuvat kunkin koulutusmuodon valtakunnallisiin toteutuneisiin käyttökustannuksiin. Käyttökustannuksiin ei kuitenkaan lasketa (RahL 1705/2009, 31 §):

- perustamishankkeesta eikä maa-alueen hankkimisesta tai vuokraamisesta aiheutuneita kustannuksia;
- opiskelijoiden koulumatkojen kuljetuksen järjestämisestä aiheutuneita kustannuksia
- tavarain ja palvelun hankintahintaan sisältyvää arvonlisäveroa
- lainojen hoitokustannuksia eikä laskennallisia korkoja
- lukiokoulutuksen poistoja
- kustannuksia, joihin myönnetään erikseen lakiin perustuvaa valtionrahoitusta
- maksuja toiminnan järjestäjille, jos maksujen perusteena olevasta toiminnasta toiminnan järjestäjille aiheutuvat kustannukset otetaan huomioon yksikköhintoja laskettaessa

- maksullisen palvelutoiminnan kustannuksia
- muita kuin välittömästi koulutuksen järjestämisestä aiheutuneita hallintokustannuksia.

Käyttökustannukset, joihin myönnetään rahoitusta Euroopan yhteisöjen talousarviosta, luetaan käyttökustannuksiksi siltä osin kuin Euroopan yhteisöjen talousarviosta myönnettävä ja sitä vastaava valtion talousarvion mukainen erillinen kansallinen rahoitus ei niitä kata.

1.2.5. Koulutuksen järjestäjä-/ylläpitäjäkohtaisten yksikköhintojen määräytyminen

Yksikköhinnat määrää opetus- ja kulttuuriministeriö. Lukiokoulutuksen, ammatillisen peruskoulutuksen sekä ammattikorkeakoulujen yksikköhinnat määrätään siten, että yksikköhintojen mukaisesti lasketut rahoituksen perusteena käytettävät euromäärät yhteenlaskettuina vastaavat keskimääräisten yksikköhintojen perusteella laskettavia euromääriä.

Lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa peruskoulutuksessa yksikköhinnat on laskettu syksyn 2012 opiskelijamääristä. Toiminnan käynnistyessä vuoden 2013 alusta rahoitus lasketaan arvioidun opiskelijamäärän mukaan. Ammattikorkeakoulun yksikköhinta muodostuu laskennallisen opiskelijamäärän ja ammattikorkeakoulussa suoritettujen tutkintojen määrän perusteella. Ammatillinen opettajankoulutus on mukana laskennassa liikenneopettajan koulutusta lukuun ottamatta.

Yksityisten koulutuksen järjestäjien yksikköhintoja korotetaan siten, että korotus vastaa yksityisten koulutuksen järjestäjien maksamien arvonlisäverojen osuutta.

Yksikköhintojen määräytyminen selostetaan yksityiskohtaisemmin toimintamuodoittain seuraavissa luvuissa.

1.2.6. Valtionosuusrahoituksessa kertojana käytettävät suoritteet

Lukiokoulutuksen, ammatillisen peruskoulutuksen (oppilaitosmuotoinen ja oppisopimuskoulutus) ja opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnon alalta rahoitettavan perusopetuksen rahoitus perustuu koulutuksen järjestäjien tilastointiajankohtina ilmoittamiin oppilas- ja opiskelijamääriin. Opiskelijatiedot kerätään vuosittain kahden ajankohdan tilastointipäivän (20.1. ja 20.9.) tietoina. Opetus- ja kulttuuriministeriön kautta rahoitettavan esi- ja perusopetuksen oppilaisiin sovelletaan kuitenkin muista koulumuodoista poiketen vain tilastointipäivää 20.9.

Rahoituksen perusteena oleviksi opiskelijoiksi voidaan ilmoittaa päätoimisesti tutkintoa opiskelevat opiskelijat. Samana tilastointipäivänä oppilas/opiskelija voidaan ilmoittaa oppilas-/ opiskelijamääriin vain yhdessä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain soveltamisalaan kuuluvassa koulutuksessa. Osa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksessa käytetyistä suoritteista määräytyy suoraan valtion talousarvion perusteella.

Valtiovarainministeriön hallinnoiman esi- ja perusopetuksen rahoituksen perusteena käytettävät asukastiedot ja oppilaiden kotikuntatiedot määräytyvät varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden lopun (31.12.) tilanteen mukaan.

Varainhoitovuoden alusta rahoitus määräytyy ennakkollisena edellisvuoden oppilas-/ opiskelijamäärän perusteella. Niissä koulutusmuodoissa, joissa rahoitus perustuu tilastointipäivien oppilas- ja opiskelijamääriin, lopullinen tarkistettu rahoitus määräytyy varainhoitovuoden päättyessä, kun varainhoitovu-

den toteutuneet opiskelijamäärät ovat selvillä. Valtiovarainministeriön hallinnoimaa perusopetuksen rahoitusta ei tarkisteta varainhoitovuoden päättyessä.

1.2.7. Tiedonkeruu ja seuranta

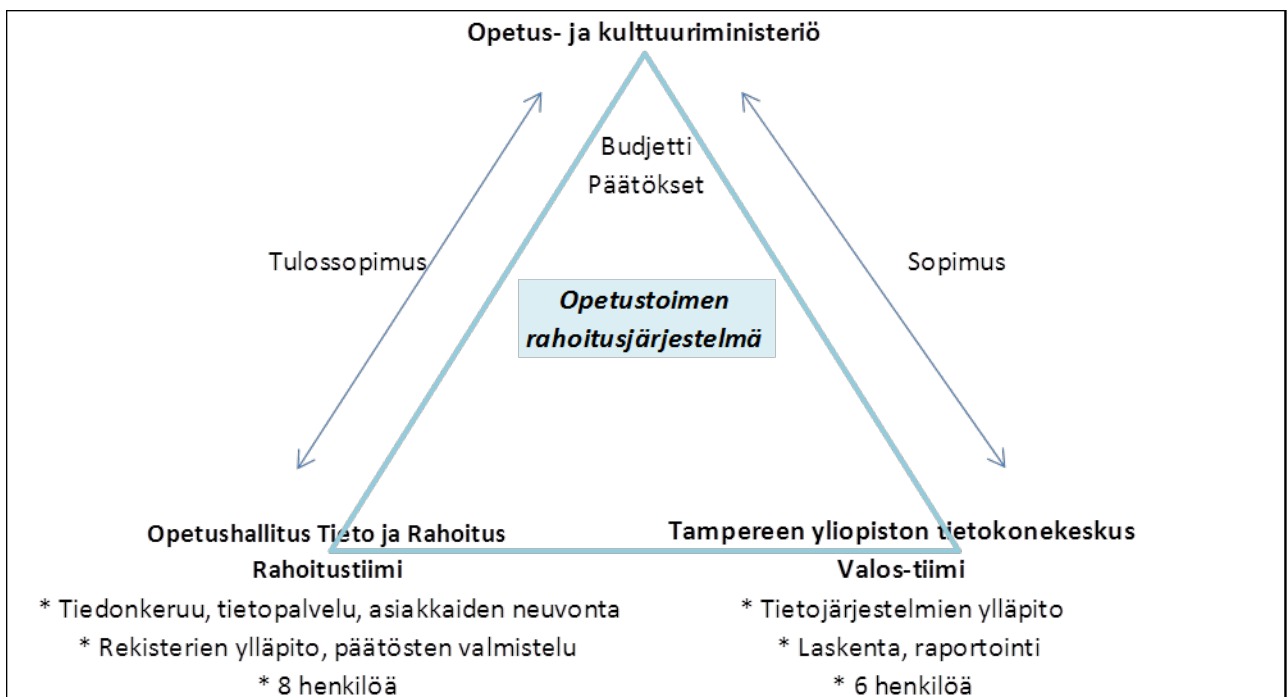
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän laskenta perustuu koulutuksen järjestäjien ilmoittamiin tietoihin koulutuksen taloudesta ja toiminnasta. Koulutuksen järjestäjän on toimitettava valtionapuviranomaiselle rahoituksen määräämiseksi tarvittavat tiedot sekä muut rahoituksen määräämiseksi tarpeelliset kustannuksia ja toiminnan laajuutta koskevat tiedot (RahL 1705/2009, 58§).

Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää tietojen oikeellisuuden toteamiseksi suoritettavista rahoituksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvista tarkastuksista. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi antaa tarkastuksen suorittamisen Opetushallituksen tai ulkopuolisen tilintarkastajan tehtäväksi.

1.2.8. Rahoitusjärjestelmän hallinto

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslaissa tarkoitettuja käyttökustannuksia koskevissa asioissa valtioapuviranomaisena toimii opetus- ja kulttuuriministeriö. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannosta Opetushallituksen tieto ja rahoitus -yksikkö vastaa valtionosuusjärjestelmän tietojen keruusta ja laskentapalveluista. Laskennan tietojärjestelmäpalvelut ostetaan Tampereen yliopiston tietokonekeskuksesta ja osa tiedonkeruusta Tilastokeskuksesta.

Kuva 1. Rahoitusjärjestelmän hallinto

1.3. Perustamishankkeen valtionavustus sekä muut erityiset valtionavustukset

Perustamishankkeella tarkoitetaan toiminnallisen kokonaisuuden muodostavaa tilojen rakentamista, hankintaa, peruskorjausta tai niitä vastaavaa toimenpidettä ja mainittuihin toimenpiteisiin liittyvää irtaimen omaisuuden hankintaa, jos toimenpiteen arvioidut kokonaiskustannukset ovat vähintään valtioneuvoston vahvistaman euromäärän suuruiset. Maa-alueen hankkimista ei pidetä kuitenkaan perustamishankkeena. Liikunnan koulutuskeskusten osalta perustamishankkeena pidetään myös erillistä toiminnallisen kokonaisuuden muodostavaa kalusto- ja opetusvälinehankintaa, jonka arvioidut kokonaiskustannukset ovat vähintään opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistaman euromäärän mukaiset. Perustamishankkeena pidetään myös kirjastoauton tai -veneen hankintaa.

Vuoden 2010 alusta voimaan tulleen lain opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta (1705/2009) mukaan perusopetuksen, lukiokoulutuksen, taiteen perusopetuksen ja kirjastojen perustamishankkeisiin ei myönnetä enää valtionosuutta, vaan rahoitus tapahtuu valtionavustusten muodossa. Ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen osalta perustamishankkeisiin myönnettävästä valtionosuudesta luovuttiin jo aiemmin vuonna 2006.

Vaikka pääosa esi- ja perusopetuksen käyttökustannusten rahoituksesta sekä kirjastojen, kuntien kulttuuritoiminnan ja taiteen perusopetuksen käyttökustannusten rahoitus on siirtynyt valtiovarainministeriön hallinnonalalle, niin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslaissa (1705/2009) säädetään yhä kyseisten koulu-/kulttuurimuotojen perustamishankkeiden valtionavustuksia koskevista asioista.

Valtion talousarviossa osoitetaan vuosittain määräraha perustamishankkeiden valtionavustuksiin myönnettäväksi. Valtioapuviranomainen on liikunnan koulutuskeskusten, kuntien nuorisotyön, kulttuuritoiminnan ja liikuntatoimen sekä museoiden, teattereiden ja orkestereiden perustamishankkeiden valtionavustusasioissa opetus- ja kulttuuriministeriö. Perusopetuksen, lukiokoulutuksen, ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen, ammattikorkeakoulujen, taiteen perusopetuksen sekä kirjastojen perustamishankkeiden valtionavustuksia koskevista asioista valtionapuviranomaisena toimii elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Vapaan sivistystyön perustamishankkeiden rahoitusjärjestelmä muuttui vuoden 2012 alusta eikä vapaan sivistystyön oppilaitoksille liikunnan koulutuskeskuksia lukuun ottamatta myönnetä enää erillistä valtionavustusta perustamishankkeeseen. Vuoden 2012 yksikköhintojen laskennasta alkaen kansanopistojen, kansalaisopistojen, kesäyliopistojen ja opintokeskusten käyttökustannuksiin luetaan mukaan oppilaitosten vapaan sivistystyön toimintaan liittyvät kirjanpidon mukaiset poistot.

Opetus- tai kulttuuritoiminnan järjestäjälle voidaan valtion talousarviossa tarkoitukseen osoitetun määrärahan rajoissa myöntää ylimääräistä valtionavustusta myös toiminnan kehittämistä, kokeilua ja toiminnan käynnistämistä varten, toimintaan liittyviä tarpeellisia erityistehtäviä varten tai koulutuspoliittisten tavoitteiden toteuttamiseksi. Lisäksi yksityiselle esi- ja perusopetuksen järjestäjälle voidaan myöntää valtionosuusjärjestelmään liittyvää ylimääräistä harkinnanvaraista avustusta.

2. AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA

2.1. Rahoitettava toiminta

Valtionosuutta myönnetään kunnille, jotka toteuttavat perusopetuslaissa tarkoitettua aamu- ja iltapäivätoimintaa. Perusopetuslain mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa tulee tarjota kunnassa toimivien koulujen ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien osalta erityisopetukseen otetuille tai siirretyille oppilaille. Kullekin toimintaan osallistuvalla oppilaalla tulee tarjota mahdollisuus osallistua *joko* 570 tuntiin *tai vaihtoehtoisesti* 760 tuntiin aamu- ja iltapäivätoimintaa koulun työvuoden aikana. Toimintaan osallistuminen on oppilaalle vapaaehtoista (L628/1998, 8a luku, muutettu 081/2006).

Kunnat voivat käyttää saamaansa rahoitusta aamu- ja iltapäivätoimintaan liittyvien palvelujen järjestämiseen tai hankkimiseen. Kunta voi järjestää toimintaa itse tai yhdessä muiden kuntien kanssa taikka hankkia palvelut muulta julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta. Kunta voi myös hankkia palvelut antamalla tähän tarkoitukseen avustusta palvelujen tuottajalle. Yksityisten ja valtion koulujen oppilaiden osalta ei myönnetä erillistä valtionosuusrahoitusta vaan myös heille järjestetyn toiminnan rahoitus ohjataan kuntien kautta. Vuonna 2013 rahoitusta aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämiseen saa 295 kuntaa.

2.2. Rahoituksen määräytyminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuus perustuu kunnille myönnettyyn suoritepäätökseen. Valtionosuuden peruste muodostuu suoritteina käytettävien ohjaustuntien lukumäärän ja ohjaustuntien yksikköhinnan tulosta. Yksikköhinta on kaikille kunnille sama. Vuonna 2013 se on 26,00 euroa/ ohjaustunti. Suorite- ja yksikköhintapäätös tehdään valtion talousarvion rajoissa. Käyttökustannuksiin myönnetään valtionosuutta 57 prosenttia kunnalle valtionosuuden laskemisen perusteeksi vahvistetun tuntimäärän ja ohjaustuntien hinnan tulosta. Rahoituspäätös tehdään varainhoitovuotta edeltävän vuoden joulukuussa.

Suoritepäätös ja valtionosuuspäätös tehdään vain kerran. Rahoitusta ei tarkisteta toteutuneen tuntimäärän perusteella. Toteutunut tuntimäärä otetaan kuitenkin huomioon tehtäessä seuraavan vuoden suoritepäätöstä.

2.3. Suoritteiden määräytyminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnan vuoden 2013 rahoituksen perusteena käytettävät suoritepäätökset perustuvat toteutuneisiin ohjaustunteihin, jotka kunta ilmoitti syksyn 20.9. tilastointipäivänä jälkikäteen edelliseltä lukuvuodelta. Tilastointipäivänä 20.9.2012 kunnat ilmoittivat toteutuneet ohjaustunnit lukuvuodelta 2011- 2012 (syyslukukausi 2011 ja kevätlukukausi 2012).

Lähtökohtaisesti vuoden 2013 valtionosuuden perusteeksi aamu- ja iltapäivätoimintaan kunnille on myönnetty ohjaustuntien määrä, joka perustuu kunnan syyslukukauden 2011 toteutuneisiin tuntimääriin (keskimäärin 3 tai 4 tuntia /päivä) sekä kevätlukukauden 2012 toteutuneisiin tuntimääriin (keskimäärin 3 tai 4 tuntia/päivä) seuraavasti:

- Kevään 2013 ohjaustunnit = kevätlukukauden 2012 toteutuneet ohjaustunnit (keskimäärin 3 ja/tai 4 tuntia/päivä).
- Syksyn 2013 ohjaustunnit = syksyn 2011 toteutuneet ohjaustunnit (keskimäärin 3 ja/tai 4 tuntia/päivä).

Mikäli kunta ei ole toteuttanut aamu- ja iltapäivätoimintaa syyslukukaudella 2011 tai kevätlukukaudella 2012, niin silloin syksyn 2011 ohjaustuntien määrän sijasta on käytetty kunnan ilmoittamaa arvioitua tuntimäärää syksyille 2012. Vastaavasti kevään 2012 ohjaustuntien määrän sijasta on käytetty kunnan ilmoittamaa arvioitua tuntimäärää keväälle 2013.

Jos kunta ei ole arvioinut toteuttavansa kevätlukukauden 2013 aikana aamu- ja iltapäivätoimintaa niin vuoden 2013 valtionosuuden perustetta laskettaessa on käytetty kevään 2012 ohjaustuntien määränä arvoa nolla. Vastaavasti jos kunta on arvioinut toteuttavansa aamu- ja iltapäivätoiminnan syksystä 2012 alkaen, niin syksyn 2011 ohjaustuntien määrän sijasta on käytetty kunnan ilmoittamaa arvioitua tuntimäärää syksyille 2012.

Raportti aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuuden laskennallisesta perusteesta

Lisätietoja antaa tarvittaessa Heli Lehtonen 029 533 1128.

3. PERUSOPETUS

3.1. Rahoitettava toiminta ja rahoituksen yleiset perusteet

Kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta sekä oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta. Kunta voi järjestää palvelut itse, yhdessä muiden kuntien kanssa tai hankkia palvelut muulta luvan saaneelta opetuksen järjestäjältä. Kuntien välistä yhteistyötä varten voidaan perustaa kuntayhtymä. Kunta voi lisäksi järjestää perus- opetukseen valmistavaa opetusta, lisäopetusta, perusopetuksen 7-9 vuosiluokkien yhteydessä annettavaa joustavan perusopetuksen toimintaa sekä perusopetusta muille kuin oppivelvollisille.

Valtioneuvosto voi myöntää rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen järjestämiseen. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että opetuksen järjestäminen perustuu erityiseen koulutus- tai sivistystarpeeseen ja että opetuksen järjestäjä ja kunta, jossa opetusta järjestetään, ovat sopineet asiasta. Lupa vieraskielisen opetuksen, erityisopetuksen, erityiseen maailmankatsomukselliseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvan opetuksen ja kansan- opistossa muille kuin oppivelvollisille annettavan opetuksen järjestämiseen voidaan myöntää alueellisen tai valtakunnallisen koulutus- tai sivistystarpeen perusteella, vaikka opetuksen järjestäjä ei ole tehnyt edellä tarkoitettua sopimusta. Lupa voidaan myöntää myös ulkomailla järjestettävää opetusta varten.

Pääosa esi- ja perusopetuksen valtionosuusrahoituksesta yhdistettiin vuoden 2010 alusta osaksi kuntien peruspalvelujen ns. yhden putken valtionosuutta, jota hallinnoi valtiovarainministeriö. Valtion- osuus määräytyy kunnan 6-15 -vuotiaiden asukkaiden määrän mukaan.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoima osa esi- ja perusopetuksen rahoituksesta määräytyy opetuksen järjestäjän oppilasta kohden määräytyvien rahoitusperusteiden mukaan.

3.2. Valtiovarainministeriön hallinnoima rahoitus

3.2.1. Esi- ja perusopetuksen valtionosuus kunnille

Kunnille myönnettävä esi- ja perusopetuksen valtionosuus on osa kunnan peruspalveluiden valtionosuutta, jonka myöntää valtiovarainministeriö. Rahoituksesta säädetään kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetussa laissa (1704/2009). Kunnan peruspalveluiden valtionosuusprosentti vuonna 2013 on 30,96 % (muutos 982/2012).

Valtionosuuden laskemisen perusteena olevat esi- ja perusopetuksen laskennalliset kustannukset saadaan kertomalla esi- ja perusopetuksen perushinta luvulla 0,77, lisäämällä tuloon esi- ja perus- opetuksen perushintaan tehtävät kuntakohtaiset korotukset ja kertomalla näin saatu euromäärä kunnan 6-15 -vuotiaiden määrällä. Kunnan 6-vuotiaiden määrä otetaan huomioon kertomalla se luvulla 0,91.

Perushinta vuodelle 2013 on 7 519,50 euroa kunnan 6-15 -vuotiasta asukasta kohti.

Vuoden 2013 perushinta perustuu vuoden 2009 toteutuneisiin kustannuksiin ja siinä on huomioitu indeksitarkistus.

Perushintaa korottavat tekijät ovat:

asukastiheys alle 40 as/km² ja lisäkorotus, jos asukastiheys on alle 4 as/km²
kaksikielisyys
saaristoisuus
13-15 -vuotiaiden osuus
ruotsinkielisyys
vieraskielisyys

3.2.1.1. Laskennallisten kustannusten laskentaperusteet

Perusosa

Kunnan esi- ja perusopetuksen laskennallisten kustannusten perusosa on $0,77 \times$ perushinta \times kunnan 6-15 -vuotiaiden määrä (6-vuotiaat luvulla 0,91 painotettuna).

Perusosaan tehtävät korotukset

Perusosaa korotetaan perushinnasta laskettavien *korotuskertoimien* ja kunnan 6-15-vuotiaiden painotetun määrän tulolla.

Asukastiheyskorotus

kunnille, joiden asukastiheys on alle 40 asukasta/km²:
perushinta \times asukastiheyden korotustekijä \times 0,1

Asukastiheyden korotustekijä saadaan luvun 40 luonnollisen logaritmin ja kunnan asukastiheyden luonnollisen logaritmin erotuksena.

korotus kunnille, joiden asukastiheys on alle 4:
perushinta \times asukastiheyden korotustekijä \times 0,017;
- jos asukastiheys on yli 3 mutta alle 4, edellä mainittu tulo kerrotaan luvun 4 ja kunnan asukastiheyden erotuksella

Kaksikielisyyskorotus

kaksikielisessä kunnassa:
perushinta \times 0,04.

Saaristokuntakorotus

perusosaa korotetaan saaristoisuuden perusteella seuraavasti:
jos kunnan väestöstä vähintään puolet asuu ilman kiinteää tieyhteyttä mantereeseen, perusosaa korotetaan:

perushinta \times 0,25

muissa saaristokunnissa:
perushinta \times 0,06.

13-15-vuotiaiden korotus

perushinta x 0,3 x kunnan 13-15-vuotiaiden määrä jaettuna kunnan 6-15-vuotiaiden määrällä

Ruotsinkielisyyskorotus

perushinta x 0,12 x kunnan ruotsinkielisten 6-15-vuotiaiden määrä jaettuna kunnan 6-15-vuotiaiden määrällä

Vieraskielisyyskorotus

perushinta x 0,2 x kunnan vieraskielisten 6-15-vuotiaiden määrä jaettuna kunnan 6-15-vuotiaiden määrällä

3.2.2. Kotikuntakorvaukset

Koska esi- ja perusopetuksen valtionosuudet maksetaan kunnille kunkin kunnan oppilasikäluokan perusteella, järjestelmä edellyttää kotikuntalaskutusta oppilaan käydessä koulua muussa kuin oman kunnan koulussa (toisen kunnan, kuntayhtymän, valtion tai yksityisen ylläpitämässä oppilaitoksessa). Oppilaan kotikunnalle on säädetty velvollisuus maksaa kotikuntakorvausta 6-15-vuotiaasta tai muusta oppivelvollisuuttaan suorittavasta oppilaasta sille opetuksen järjestäjälle, jonka opetukseen oppilas on osallistunut. Valtiovarainministeriö hoitaa kotikuntalaskutuksen keskitetysti hallinnollisena palveluna ns. clearing-järjestelmällä.

Kotikuntakorvaus määräytyy oppilaan kotikunnan esi- ja perusopetuksen laskennallisten kustannusten perusteella ja se on erisuuruinen 6-, 7-12- ja 13-15-vuotiaille. Valtiovarainministeriö vahvistaa kunnan kotikuntakorvauksen perusosan vuosittain. Kotikuntakorvaus saadaan kertomalla kotikuntakorvauksen perusosa 6-vuotiaiden oppilaiden osalta kertoimella 0,91, 7-12-vuotiaiden osalta kertoimella 1,0 ja 13-15-vuotiaiden osalta kertoimella 1,35. Muulle oppivelvolliselle oppilaalle (16-vuotiaat) kotikuntakorvaus määräytyy 13-15-vuotiaiden kotikuntakorvausperusteen mukaan.

Kotikuntaa vailla olevien ja ahvenanmaalaisten osalta valtio maksaa kotikuntakorvauksen opetuksen järjestäjälle. Kielikoulujen kotikuntaa vailla olevien osalta kotikuntakorvaus on 57 %. Valtio maksaa myös yksityisille opetuksen järjestäjille kotikuntakorvauksiin liittyvän arvonlisäveron osuuden, joka vuonna 2013 on 3,59 %.

Kotikuntakorvaus on 90 prosenttia yksityiselle opetuksen järjestäjälle, joka on saanut opetuksen järjestämisluvan 31.7.1998 jälkeen.

Sairaalaopetuksessa, koulukotiopetuksessa ja lastensuojelun vuoksi sijoitetun oppilaan opetuksessa kotikuntakorvausta voidaan laskuttaa erikseen koulun keskimääräisiin toteutuneisiin nettokustannuksiin asti oppilaan hoito- tai koulupäivien mukaan.

Kotikuntakorvauksen perusteena ovat oppilaat ja niiden kotikunnat määräytyvät varainhoito- vuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden lopun tilanteen (31.12.) mukaan. Vuoden 2013 kotikuntakorvaukset määräytyvät tilanteen 31.12.2011 oppilaiden ja niiden kotikuntien mukaan. Kotikuntakorvauksia ei tarkisteta rahoitusvuoden lopussa.

Lisätietoja antaa tarvittaessa valtiovarainministeriössä:

Ville Salonen 029 553 0388

Markku Nissinen 029 553 0314

3.3. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoima rahoitus

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää esi- ja perusopetukseen rahoitusta sellaisen toiminnan osalta, jota valtiovarainministeriön hallinnoima kuntien ikäluokkapohjainen valtionosuus ei kata. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimasta osuudesta rahoitusta säädetään opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009).

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoima esi- ja perusopetuksen rahoitus:

- lisäopetuksen rahoitus
- maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoitus
- muille kuin oppivelvollisille järjestettävän esi- ja perusopetuksen rahoitus
- perusopetuksen aineopetuksen rahoitus
- pidennetyt oppivelvollisuuden oppilaiden lisärahoitus
- sisäoppilaitoslisä
- koulukotikorotus
- joustavan perusopetuksen lisärahoitus
- rahoitus yksityisen opetuksen järjestäjän toiminnan aloittamiseen
- ulkomailla järjestettävän perusopetuslain mukaisen opetuksen rahoitus
- yksityisten opetuksen järjestäjien harkinnanvaraiset avustukset

Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää hallinnoimastaan rahoituksesta järjestäjäkohtaisesti. Rahoitus perustuu oppilasmääriin ja oppilasta kohti vahvistettaviin yksikköhintoihin. Yksityisen perusopetuksen järjestäjän yksikköhintaa korotetaan arvonlisäveron osuudella, joka on 3,59 prosenttia vuonna 2013.

3.3.1. Rahoituksen määräytyminen

Rahoituksen muutos vuosina 2013 -2015

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia on muutettu väliaikaisesti (995/2012, 29a §). Perusopetuksen yksikköhintoja vahvistettaessa kotikuntakorvausten perusosista ja perusopetuksen perushinnasta vähennetään vuoden 2013 kustannustason muutoksesta johtuva korotus (3 %) vuosina 2013-2015.

Määritelmät:

Kotikuntakorvauksen perusosa: Valtiovarainministeriö vahvistaa kunnan kotikuntakorvauksen perusosan vuosittain (ks. kohta 3.2.2.).

Perusopetuksen perushinta: Esi- ja perusopetuksen valtionosuuden laskemisen perusteena käytettävä valtakunnallinen perushinta, jonka valtiovarainministeriö vahvistaa vuosittain. Perushinta vuonna 2013 on 7519,50 euroa.

Sijaintikunta: Kunta, jossa opetuksen järjestäjän perusopetus pääasiassa järjestetään.

Oppilasmäärät: Opetuksen järjestäjän opetuksessa 20.9. olevat oppilaat

Lisäopetuksen rahoitus

Opetuksen järjestäjälle myönnetään lisäopetukseen rahoitusta euromäärä, joka saadaan, kun sijaintikunnan kotikuntakorvauksen perusosa kerrottuna luvulla 1,21 kerrotaan perusopetuksen lisäopetuksen opiskelijamäärällä.

Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoitus

Rahoitus muuttui vuoden 2010 alusta jälkikäteisestä rahoituksesta tilastointipäivien mukaan määräytyväksi rahoitukseksi.

Opetuksen järjestäjälle myönnetään maahanmuuttajien perusopetukseen valmistavaan opetukseen rahoitusta euromäärä, joka saadaan, kun sijaintikunnan kotikuntakorvauksen perusosa kerrottuna luvulla 2,39 kerrotaan opiskelijamäärällä.

Maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen laajuus vastaa 1.8.2009 alkaen yhden vuoden oppimäärää (PoL 628/1998, 9 §)

Muille kuin oppivelvollisille järjestettävän esi- ja perusopetuksen rahoitus

Opetuksen järjestäjälle myönnetään muille kuin oppivelvollisille järjestettävään perusopetukseen rahoitusta euromäärä, joka saadaan, kun sijaintikunnan kotikuntakorvauksen perusosa kerrottuna luvulla 1,35 kerrotaan oppilasmäärällä.

Rahoitus koskee yli 16-vuotiaita sisäoppilaitoksessa opiskelevia oppilaita ja pidennetyt oppivelvollisuuden piirissä olevia 5-vuotiaita esiopetusoppilaita.

Muiden yli 16-vuotiaiden opiskelijoiden osalta edellä mainittua hintaa alennetaan 49 prosentilla.

Perusopetuksen aineopetuksen rahoitus

Muille kuin oppivelvollisille tarkoitetun perusopetuksen oppimäärään kuuluvien yksittäisten oppiaineiden suorittaminen tuli rahoituksen piiriin vuoden 2010 alusta. Suoritetut kurssit muunnetaan laskennalliseksi opiskelijamääräksi jakamalla ne luvulla 15.

Opetuksen järjestäjälle myönnetään perusopetuksen aineopetukseen rahoitusta euromäärä, joka saadaan kertomalla valtion talousarvion rajoissa vahvistettu yksikköhinta laskennallisella oppilasmäärällä.

Vuonna 2013 aineopetuksen yksikköhinta on 3 594,49 euroa oppilasta kohti ja yksityisen opetuksen järjestäjän arvonlisäverollinen yksikköhinta 3 723,53.

Pidennetyt oppivelvollisuuden oppilaiden lisärahoitus

Perusopetuslain 25 §:n 2 momentissa tarkoitettua pidennettyä oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden perusrahoituksen (6-15-vuotiaiden VM rahoitus ja 6-16-vuotiaiden kotikuntakorvaukset sekä 5-vuotiaiden esiopetusoppilaiden ja yli 16-vuotiaiden OKM rahoitus) lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää rahoitusta opetuksen järjestäjälle. Lisärahoitus ei koske maahanmuuttajien valmistavan opetuksen oppilaita eikä aineopetuksen oppilaita.

Kunnalle, kuntayhtymälle ja kyseiseen opetukseen luvan saaneelle yksityiselle opetuksen järjestäjälle myönnetään korotuksena rahoitukseen euromäärä, joka saadaan, kun perusopetuksen perushinta 2,41-kertaisena kerrotaan pidennetyt oppivelvollisuuden oppilasmäärällä ja siihen lisätään perusopetuksen perushinta 1,45-kertaisena kerrottuna vaikeimmin kehitysvammaisten oppilaiden määrällä.

Vuonna 2013 vaikeimmin kehitysvammaisten oppilaiden yksikköhinta on 28 179,87 euroa oppilasta kohti ja muiden pidennetyt oppivelvollisuuden oppilaiden yksikköhinta 17 594,17. Yksityisen opetuksen järjestäjän arvonlisäverolliset 3,59 %:lla korotetut yksikköhinnat ovat vastaavasti 29 191,53 ja 18 225,80 euroa oppilasta kohti.

Sisäoppilaitoslisä

Jos perusopetuslain mukainen opetus järjestetään sisäoppilaitoksessa, myönnetään opetuksen järjestäjälle sisäoppilaitokseen kuuluvan majoituksen ja ruokailun saavien oppilaiden osalta rahoitusta euromäärä, joka on 26 prosenttia ammatillisen koulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta, josta säädetään rahoituslain 23 §:ssä. Vuonna 2013 sisäoppilaitoslisä on 2 895,67 euroa oppilasta kohti ja yksityisen opetuksen järjestäjän arvonlisäverollinen yksikköhinta on 2 999,63.

Sisäoppilaitoslisä koskee kansanopistoissa järjestettävää perusopetusta ja niitä yksityisiä opetuksen järjestäjiä, jotka opetuksen järjestämisluvan perusteella järjestävät opetusta sisäoppilaitoksessa.

Koulukotikorotus

Yksityiselle perusopetuksen järjestäjälle, jonka perusopetuksen järjestämisluvan mukaisena erityisenä koulutustehtävänä on koulukotiopetuksen järjestäminen, myönnetään koulukotiopetusta saavista oppilaita lisärahoituksena euromäärä, joka saadaan, kun perusopetuksen perushinta kerrottuna luvulla 1,51 kerrotaan koulukotiopetusta saavien oppilaiden määrällä.

Vuonna 2013 koulukotikorotus on 11 419,49 euroa oppilasta kohti sisältäen arvonlisäveron osuuden 3,59 prosenttia.

Joustavan perusopetuksen lisärahoitus

Perusopetuslain 5 §:n mukaan kunta voi järjestää kunnan päättämässä laajuudessa perusopetuksen 7-9 vuosiluokkien yhteydessä annettavaa joustavan perusopetuksen toimintaa. Opetusta ja toimintaa toteutetaan pienryhmämuotoisesti osaksi koulussa ja osaksi työpaikoilla tai muissa oppimisympäristöissä ohjattuna opiskeluna, Lisäksi käytetään nuorten tukimuotoja, kuten ongelmien varhaista havaitsemista ja varhaisen puuttumisen keinoja sekä yksilöllisesti kohdennettuja tuki- ja neuvontapalveluja. Toimintaa toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä.

Perusopetuksen perusrahoituksen (VM:n rahoitus ja kotikuntakorvaukset) lisäksi opetuksen järjestäjälle voidaan myöntää joustavan perusopetuksen toiminnasta aiheutuviin lisäkustannuksiin lisärahoitusta euromäärä, joka saadaan, kun joustavan perusopetuksen toimintaan osallistuvien oppilaiden määrä kerrotaan toimintaa varten oppilasta kohden määrättyllä yksikköhinnalla.

Vuodelle 2013 opetus- ja kulttuuriministeriö on valtion talousarvion rajoissa vahvistanut joustavan perusopetuksen yksikköhinnaksi 3 300,00 euroa oppilasta kohti.

Joustavan perusopetuksen toimintaan vuonna 2013 maksetaan rahoitusta 115 kunnalle ja yhdelle kuntayhtymälle yhteensä 1743 oppilaasta.

Rahoitus yksityisen opetuksen järjestäjän toiminnan aloittamiseen

Yksityiselle perusopetuksen järjestäjälle myönnetään toiminnan aloittamiseen toiminnan aloittamiskauden alusta sen varainhoitovuoden loppuun, jolta järjestäjälle ei makseta kotikuntakorvausta, mainittua kotikuntakorvausta vastaava euromäärä laskettuna sijaintikunnan mukaan.

Ulkomailla järjestettävän perusopetuslain mukaisen opetuksen rahoitus

Perusopetuslain mukaiseen ulkomailla järjestettävään opetukseen opetuksen järjestäjälle myönnetään rahoituksena euromäärä, joka saadaan, kun perusopetuksen perushinta tai mainittu perushinta korotettuna tai alennettuna siten kuin valtioneuvoston ja opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella säädetään, kerrotaan oppilasmäärällä. Alennus tai korotus voi olla enintään 20 %.

3.3.2. Valtionavustukset

Yksityisten opetuksen järjestäjien harkinnanvaraiset avustukset

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää ylimääräistä avustusta yksityiselle opetuksen järjestäjälle, jonka kustannukset ovat sille määrätyn erityisen koulutustehtävän perusteella tai muusta erityisestä syystä huomattavasti keskimääräistä korkeammat. Avustusta voidaan myöntää myös valtion- osuusjärjestelmän muutosten vaikutuksen tasoittamiseen.

Yksityisten kielikoulujen järjestämislupaan sisältyvän 2-vuotisen esiopetuksen ensimmäisen vuoden rahoittamiseksi myönnetään ylimääräistä avustusta.

Avustus maksetaan muun valtionosuusrahoituksen mukana kuukausittain.

3.3.3. Oppilas- ja opiskelijamäärien laskeminen

Esi- ja perusopetuksen ennakkollinen rahoitus 2013 määräytyy edellä kerrotulla tavalla oppilasta kohden määrättyjen yksikköhintojen ja 20.9.2012 esi- ja perusopetuksen oppilasmäärien tulosten summasta.

Vuoden 2013 rahoitus tarkistetaan varainhoitovuoden (20.9.2012 ja 20.9.2013) oppilasmäärien keskiarvon mukaiseksi vuoden 2013 loppuun mennessä. Oppilasmäärää ei kuitenkaan oikaista joustavan perusopetuksen oppilaiden eikä aineopetuksen laskennallisen opiskelijamäärän osalta.

Lisätietoja antaa tarvittaessa Opetushallituksessa Heli Lehtonen 029 533 1128.

4. LUKIOKOULUTUS

4.1. Rahoitettava toiminta ja rahoituksen yleiset perusteet

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan lukiokoulutuksen järjestämiseen. Lupa voidaan myöntää myös ulkomailla järjestettävää opetusta varten. Järjestämisluvassa määrätään kunnat, joissa koulutusta järjestetään, opetus- kieli, koulutuksen järjestämisuoto, erityinen koulutustehtävä sekä muut tarpeelliset koulutuksen järjestämiseen liittyvät ehdot. Järjestämisluvan saaneiden kunnallisten ja yksityisten lukiokoulutuksen järjestäjien lisäksi lukiokoulutusta voivat järjestää myös valtion oppilaitokset ja yliopistojen harjoittelukoulut.

Vuonna 2013 järjestämisluvan saaneita kunnallisia tai yksityisiä lukiokoulutuksen valtionosuiden/rahoituksen saajia on 269. Lisäksi lukiokoulutusta järjestetään kolmessa valtion koulussa ja 8 yliopistojen harjoittelukoulussa (normaalikoulussa).

Tässä luvussa käsitellään kunnille, kuntayhtymille ja yksityisille koulutuksen järjestäjille lukiokoulutuksen käyttökustannuksiin myönnettävää valtionosuusrahoitusta, joka määräytyy opiskelijaa kohden määrätyn yksikköhinnan ja koulutuksen järjestäjän lukiokoulutuksen opiskelijamäärän tulosta.

4.2. Yksikköhinnan määräytyminen

4.2.1. Järjestäjäkohtaisen yksikköhinnan määräytymisen yleiset perusteet

Lukiokoulutuksen yksikköhinta on järjestäjäkohtainen. Järjestäjäkohtaiset yksikköhinnat lasketaan lukiokoulutuksen keskimääräisen yksikköhinnan pohjalta. Valtioneuvosto vahvistaa vuosittain lukiokoulutuksen keskimääräisen yksikköhinnan varainhoitovuotta edeltävän vuoden syys-lokakuussa. Keskimääräinen yksikköhinta vahvistetaan arvonlisäverottomana. Vuoden 2013 lukiokoulutuksen keskimääräinen yksikköhinta on sama kuin vuoden 2012 yksikköhinta, 6704,40 euroa/opiskelija.

Vuodelle 2013 laskettu yksikköhinta ei poikkeuksellisesti sisällä indeksikorotusta edellisen vuoden tasosta. Keskimääräinen yksikköhinta vuodelle 2013 on vahvistettu valtion talousarvioesitykseen liittyvän hallituksen esityksen (HE 97/2012) mukaisesti, jolloin yksikköhintaan ei ole tehty kustannustason muutoksesta aiheutuvia indeksitarkistuksia vuodelle 2013.

Kunnille ja kuntayhtymille määrättäviä yksikköhintoja porrastetaan koulutuksen järjestäjän lukio- koulutuksen alle 18-vuotiaina aloittaneiden lukio-opiskelijoiden kokonaismäärän perusteella, kuten jäljempänä tunnusluvun laskennan yhteydessä selvitetään. Yksityisen koulutuksen järjestäjän yksikköhinta on sama kuin sen kunnan yksikköhinta, jossa koulutus pääasiassa järjestetään. Jos kunta ei järjestä lukiokoulutusta, yksityisen lukiokoulutuksen järjestäjän yksikköhinta lasketaan samalla tavalla kuin kunnan yksikköhinta. Yksityisten koulutuksen järjestäjien yksikköhintaan lisätään arvonlisäveron osuus, joka vuonna 2013 on 3,71 prosenttia yksikköhinnasta.

4.2.2. Tunnusluvun laskenta

Lukioiden yksikköhintojen laskentaa varten määritellään koulutuksen järjestäjän tunnusluku. Tunnusluku lasketaan lukiokoulutuksen alle 18-vuotiaina aloittaneiden lukio-opiskelijoiden kokonaisu-määrän perusteella. Laskennassa käytetään varainhoitovuotta edeltävän vuoden 20.9. tilastointipäivän opiskelijamäärää eli vuoden 2013 yksikköhintoja laskettaessa tilastointipäivän 20.9.2012 opiskelijamäärää.

Mikäli koulutuksen järjestäjä järjestää lukiokoulutusta sekä suomen- että ruotsinkielellä, niin tunnusluku lasketaan erikseen suomenkielistä ja erikseen ruotsinkielistä koulutusta varten. Koulutuksen järjestäjän tunnusluku on kieliryhmittäin laskettujen tunnuslukujen opiskelijamäärillä painotettu keskiarvo.

Tunnusluku on 100, mikäli koulutuksen järjestäjän lukiokoulutuksen alle 18-vuotiaina aloittaneiden lukioiden opiskelijoiden lukumäärä on vähintään 200. Mikäli opiskelijoiden määrä on alle 200 opiskelijaa ja vähintään 60 opiskelijaa, niin tunnuslukua korotetaan opiskelijaa kohti luvulla, joka saadaan kaavasta $0,4 \times (200 - \text{lukiossa opiskelevien määrä})$. Jos opiskelijoiden määrä on alle 60 opiskelijaa, tunnuslukua korotetaan lisäksi luvulla, joka saadaan kaavasta $2,1 \times (60 - \text{lukiossa opiskelevien määrä})$. Tunnuslukua korotetaan kuitenkin enintään luvulla 106.

Jos yksikköhinnan laskennassa korotetun tunnusluvun piiriin kuulunut lukiokoulutus on vuosien 2008-2012 aikana siirtynyt kuntien yhdistymisellä syntyvälle kunnalle taikka koulutuksen järjestämisluvan muutoksella osaksi toisen kunnan tai kuntayhtymän lukiokoulutusta, niin tunnusluku lasketaan edelleen erikseen kullekin entiselle lukiokoulutuksen järjestäjälle. Yhdistyneen koulutuksen järjestäjän tunnusluku saadaan laskettujen tunnuslukujen opiskelijamäärien painotettuna keskiarvona. Yhdistyneen koulutuksen järjestäjän tunnusluvun laskenta edellä mainitulla tavalla edellyttää, että korotetun tunnusluvun piiriin kuulunut lukio ja sen tunnusluvun korottamisen edellytykset säilyvät.

4.2.3. Yksikköhinnan laskenta

Lukion yksikköhinta lasketaan kertomalla koulutuksen järjestäjän tunnusluku lukion keskimääräisellä yksikköhinnalla ja jakamalla luvulla 100. Näin saatu yksikköhinta kerrotaan valtakunnallisella tasauskerroimella, jolla tasataan tunnusluvusta aiheutuvien korotusten vaikutus lukion keskimääräiseen yksikköhintaan, koska korotuksilla ei lisätä valtion ja kuntien rahoitusosuutta keskimääräisestä yksikköhinnasta. Vuonna 2013 tasauskerroin on 0,9138586.

Laskentakaava koulutuksen järjestäjän yksikköhinnan laskentaan on seuraava: tasauskerroin (0,9138586) x keskimääräinen yksikköhinta (6704,40) x tunnusluku : 100.

Mikäli lukiokoulutuksen järjestäjän tehtäväksi on määrätty järjestää lukiokoulutusta sisäoppilaitoksessa, yksikköhintaa korotetaan sisäoppilaitokseen kuuluvan majoituksen ja ruokailun saavien opiskelijoiden osalta euromäärällä, joka on 26 prosenttia ammatillisen koulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi lisäksi korottaa yksikköhintaa erityisen koulutustehtävän perusteella ja/tai muusta erityisestä syystä (harkinnanvarainen korotus). Mahdollinen korotus lisätään tunnusluvun mukaiseen tasattuun yksikköhintaan.

4.2.4. 18 vuotta täyttäneinä opintonsa aloittaneiden yksikköhinta

Mikäli lukion koko oppimäärää suorittava opiskelija on aloittanut opintonsa sen jälkeen, kun hän on täyttänyt 18 vuotta, yksikköhinta on 58 prosenttia koulutuksen järjestäjälle lukion opiskelijaa kohden määrätystä yksikköhinnasta. Myös tätä yksikköhintaa voidaan korottaa harkinnanvaraisesti, jos opetus- ja kulttuuriministeriö niin päättää. Mikäli kunnan tehtävänä on järjestää lukiokoulutusta sisäoppilaitoksessa (kansanopistossa), yksikköhintana 18 vuotta täyttäneen opiskelijan osalta käytetään kuitenkin koulutuksen järjestäjän alentamatonta yksikköhintaa.

Esimerkki järjestäjäkohtaisen yksikköhinnan laskennasta

4.3. Lukiokoulutuksen rahoituksen määräytyminen

Lukiokoulutuksen ennakkollinen rahoitus määräytyy edellä mainitulla tavalla opiskelijaa kohden määrätyn yksikköhinnan ja varainhoitovuotta edeltävän vuoden lukiokoulutuksen opiskelijamäärän tulosta. Rahoitus lasketaan erikseen aikuiskoulutukseen (18 vuotiaana lukiokoulutuksen aloittaneille opiskelijoille) ja muille lukion koko oppimäärää suorittaville opiskelijoille.

Lukiokoulutuksen rahoituksen piiriin sisältyy myös yksittäistä oppiainetta tai yksittäisiä oppiaineita suorittavien opiskelijoiden kurssit. Aineopintojen rahoitus koskee aineopiskelijoiden aikuisille annettavan opetuksen tuntijaon mukaisesti suorittamia lukion pakollisia kursseja ja syventävinä opintoina tarjottuja valtakunnallisia kursseja. Rahoitus ei koske rahoituslain 48 §:n perusteella toisessa oppilaitoksessa päätoimisesti opintojaan suorittavia ja kahta tutkintoa suorittavia opiskelijoita.

Rahoituksen laskentaa ja määräytymistä varten aineopiskelijoiden suorittamat kurssit muutetaan laskennalliseksi opiskelijamääräksi. Laskennassa käytetään lähinnä laskenta-aikaa päättyneen luku- vuoden suoritettujen kurssien määriä. Vuoden 2013 rahoituksen laskennassa käytetään aineopiskelijoiden laskennallista määrää, joka on laskettu aikavälillä 1.8.2011–31.7.2012 suoritetuista aineopiskelun kursseista. Suoritettujen kurssien määrä muutetaan opiskelijamääräksi jakamalla lukuvuoden aikana suoritettujen kurssien kokonaismäärä luvulla 15, mikä on aikuisille tarkoitetun lukion kokonaiskurssimäärä 44 jaettuna lukiossa luvulla 3.

Rahoituksen määräytymistä varten aineopiskelun laskennallinen opiskelijamäärä lasketaan yhteen lukion koko oppimäärää suorittavien 18 vuotta täytettyään lukiokoulutuksen aloittaneiden opiskelijoiden määrän kanssa ja saatu opiskelijamäärä kerrotaan yksikköhinnalla, joka on 58 prosenttia koulutuksen järjestäjälle lukion opiskelijaa kohden määrätystä yksikköhinnasta.

Lukiokoulutuksen rahoitus tarkistetaan varainhoitovuoden (tilastointipäivien 20.1.2013 ja 20.9.2013) opiskelijamäärän mukaiseksi varainhoitovuoden loppuun mennessä. Kertojaopiskelijamäärät painotetaan siten, että tilastointipäivän 20.1. opiskelijamäärä painotetaan luvulla 7/12 ja tilastointipäivän 20.9. opiskelijamäärä luvulla 5/12. Myös aineopiskelun laskennallinen opiskelijamäärä tarkistetaan varainhoitovuoden 2013 loppuun mennessä. Laskenta perustuu aikavälillä 1.8.2012–31.7.2013 suoritettujen kurssien määrään.

Lisätietoja antaa tarvittaessa Sirpa Kesti 029 533 1094.

5. AMMATILLINEN PERUSKOULUTUS

5.1. Rahoitettava toiminta ja rahoituksen yleiset perusteet

Ammatillinen peruskoulutus on ammatilliseen tutkintoon johtavaa koulutusta. Vammaisille opiskelijoille järjestettävää valmentavaa ja kuntouttavaa opetusta ja ohjausta, maahanmuuttajille järjestettävää ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavaa koulutusta ja kotitalousopetusta muuna kuin ammatillisena peruskoulutuksena voidaan järjestää järjestämisluvan mukaisesti ja siten kuin asetuksella säädetään. Lisäksi voidaan järjestää järjestämisluvan mukaisesti ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavaa ja valmistavaa koulutusta.

Opetusministeriö voi myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle taikka valtion liikelaitokselle luvan koulutuksen järjestämiseen.

Järjestämisluvassa määrätään koulutustehtävä, joka sisältää määräykset koulutusaloista, tutkinnoista, opetuskielestä, kunnista, joissa koulutusta voidaan järjestää, opiskelijamäärästä, erityisestä koulutustehtävästä, koulutuksen järjestämismuodosta ja muista koulutuksen järjestämiseen liittyvistä asioista.

Ammatillisen peruskoulutuksen valtionosuuden/rahoituksen saajia vuonna 2013 on 132. Ammatillisen peruskoulutuksen rahoitus määräytyy opiskelijaa kohden määrätyn yksikköhinnan ja opiskelijamäärän tulosta.

5.2. Yksikköhinnan määräytyminen

5.2.1. Järjestäjäkohtaisen yksikköhinnan määräytymisen yleiset perusteet

Ammatillisen koulutuksen järjestäjän yksikköhinta määräytyy ammatillisen koulutuksen keskimääräisen yksikköhinnan ja koulutusaloittaisten yksikköhintojen perusteella (RahA 1766/2009, 4§). Valtioneuvosto vahvistaa ammatillisen koulutuksen keskimääräisen yksikköhinnan varainhoito- vuotta edeltävän vuoden syyskuussa. Vuonna 2013 ammatillisen koulutuksen keskimääräinen arvonlisäveroton yksikköhinta on 11 137,20 euroa/opiskelija.

Yksityisen koulutuksen järjestäjän yksikköhintaan lisätään arvonlisäveron osuus, joka vuonna 2013 on 5,22 %.

5.2.2. Yksikköhinnan laskenta

Vuoden 2013 yksikköhinnat perustuvat vuoden 2009 toteutuneisiin ammatillisen peruskoulutuksen kustannuksiin. Koulutusaloittaiset yksikköhinnat lasketaan ilman majoituksen ja sisäoppilaitosmuotoisen koulutuksen kustannuksia.

Ammatillisen peruskoulutuksen koulutusaloittain laskettuja yksikköhintoja porrastetaan erityisen kalliiden koulutusten osalta. Koska porrastuksilla ei lisätä valtion ja kuntien rahoitusosuutta ammatilliseen peruskoulutukseen siitä, mitä keskimääräisillä yksikköhinnoilla laskettuna saadaan, tasataan porrastukset kaikilta erillisillä tasaukertoimilla.

Vuoden 2006 alusta luovuttiin hankekohtaisista perustamiskustannuksiin myönnettävistä valtion- osuudesta, opetusministeriön vahvistaman vuosivuokran perusteella tehtävästä yksikköhinnan korotuksesta sekä investointilisästä. Näiden sijasta kirjanpidon mukaiset poistot luetaan mukaan yksikköhinnan laskennassa käytettäviin valtakunnallisiin kokonaiskustannuksiin.

Siirtymäkautena, kun poistot vielä ovat nykyistä perustamishankerahoitusta pienemmät, yksikköhintaan tehdään nykyisen perustamishankkeiden rahoitustason mukainen korotus ns. takuusumman perusteella. Takuusummaa (831,32 €) laskettaessa on otettu huomioon valtion rahoitus perustamishankkeisiin (v. 2005 taso), investointilisiä ja niin sanotut pienet hankkeet. Vuoden 2013 keskimääräistä yksikköhintaa laskettaessa takuusummasta on vähennetty siirtymäkauden ajan ennen lain voimaantuloa myönnettyt ja vuosittain maksettavat perustamishankkeiden valtionosuudet. Vuoden 2013 keskimääräisessä yksikköhinnassa takuukorotus on edellä mainitusta vähennyksestä johtuen 416,51 €. Takuusumma sisältyy alakohtaisiin yksikköhintoihin samassa suhteessa kuin toteutuneet alakohtaiset poistot.

Ensimmäinen tasauserroin lasketaan koulutusaloittain ja se tasaa koulutusaloittain tehtyjä porrastuksia ko. koulutusalan yksikköhintaan. Toisella tasauksella tasataan korotusten vaikutukset valtio- neuvoston asetuksen mukaiseen keskimääräiseen yksikköhintaan tasauskertoimella 0,977538. Kertoimen mukaista tasausta ei tehdä niihin korotuksiin eikä rahoituksiin, jotka perustuvat keskimääräiseen yksikköhintaan, kuten esimerkiksi majoituskorotus ja vammaisten valmentava ja kuntouttava koulutus.

Tulosrahoituksen mittaritietojen sisältö muuttui vuoden 2011 alusta. Tuloksellisuuden perusteella jaetaan 3 % tulosindeksiin laskennan piirissä olevien koulutuksen järjestäjien valtionosuuden laskennallista perustetta vastaavasta euromäärästä. Tuloksellisuuden perusteella myönnettävän rahoituksen osuus 3 % on vähennetty toisen tasauskertoimen yhteydessä.

Taulukko 4. Koulutusalojen yksikköhinnat vuonna 2013 sekä ensimmäisellä tasauskertoimella kerrottuna:

Koulutusala	Koulutusalan yksikköhintaan sisältyvä investointien takuusumma vähennettynä v. 2013 jälkirahoitusmaksuilla	Koulutusalan yksikköhinta opiskelijaa kohti v. 2013	Tasauserroin 1	Tasattu yksikköhinta v. 2013
1. Humanistinen ja kasvatustieteiden ala	337,65	10 386,19	0,9540621	9 909,07
2. Kulttuuriala	411,24	11 746,89	0,8938201	10 499,61
3. Yht.kuntat., liiket. ja hallinnonala	234,52	8 001,77	0,9355319	7 485,91
4. Luonnontieteiden ala	248,31	8 441,28	0,9251088	7 809,10
5. Tekniikan ja liikenteen ala	526,32	11 315,38	0,8766329	9 919,43
6. Luonnonvara- ja ympäristöala	644,35	15 861,97	0,7993759	12 679,68
7. Sosiaali-, terveys ja liikunta-ala	257,27	9 270,91	0,9550277	8 853,98
8. Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	404,72	11 141,28	0,8923162	9 941,54
Yhteensä	416,51	11 137,20		

Kustannustason muutos vuodesta 2009 yksikköhintaan 2013 on 8,5 % ja yksikköhinnan muutos vuodesta 2012 vuoteen 2013 on 0,00 %. Prosentit perustuvat kustannustason toteutuneeseen ja arvioituun nousuun.

Koulutusaloittaisia yksikköhintoja porrastetaan rahoitusasetuksen mukaisesti niiden opiskelijoiden osalta, jotka ovat ns. porrastuskoulutuksessa tai erityisopetuksessa. Koulutusalan opiskelijakohtainen yksikköhinta saadaan kertomalla porrastettu alan yksikköhinta alakohtaisella tasauskertoimella (tasauserroin 1). Koulutusalan euromäärä yhteensä saadaan kertomalla koulutusalan porrastettu ja tasattu yksikköhinta kyseisen koulutusalan opiskelijamäärällä.

Taulukko 5. Porrastetut koulutukset

Koulutusala	Koulutus	Korotus %
2. Kulttuuriala	Musiikkialan perustutkintoon johtava koulutus	40
5. Tekniikan ja liikenteen ala	Elintarvikealan perustutkintoon johtava meijerialan koulutusohjelma	35
	Merenkulun perustutkintoon johtava koulutus	25
	Logistiikan perustutkinto, kuljetuspalvelujen koulutusohjelma autonkuljettajakoulutus	35
	- linja-autonkuljettajan ja yhdistelmäajoneuvonkuljettajan koulutus	70
	Lentokoneenasennuksen perustutkintoon johtava koulutus	55
	Rakennusalan perustutkintoon johtava maanrakennuskoneenkuljetuksen koulutusohjelma	70
6. Luonnonvara- ja ympäristöala	Metsäalan perustutkintoon johtava metsäkoneenkuljetuksen koulutusohjelma	90
	Muu metsäalan perustutkintoon johtava koulutus	40
	Hevostalouden perustutkintoon johtava koulutus	25
7. Sosiaali-, terveys ja liikunta-ala	Liikunnanohjauksen perustutkintoon johtava koulutus	55
Kaikki alat	Erytisopetus	47

Kun koulutuksen järjestäjä järjestää koulutusta kahdella tai useammalla koulutusosalalla, koulutuksen järjestäjän yksikköhinnaksi määrätään eri koulutusaloilla opiskelevien opiskelijoiden määrien ja koulutusaloittain laskettujen yksikköhintojen perusteella laskettu opiskelijamäärällä painotettu keskiarvo.

Eri koulutusalojen euromäärät lasketaan yhteen ja lisätään ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavan ja valmistavan koulutuksen, vammaisille opiskelijoille järjestettävän valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen ja maahanmuuttajien valmistavan koulutuksen rahoitus, majoituskorotus sekä erityisen koulutustehtävän erityisopetuksessa saaneiden järjestäjien osalta erityisopetuksen korotukset. Korotuksista on säädetty rahoitusasetuksessa (4, 9 ja 10 §:ssä).

Ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavan ja valmistavan koulutuksen rahoitus määräytyy ammatillisen koulutuksen keskimääräisestä yksikkö hinnasta kerrottuna luvulla 0,70.

Vammaisille opiskelijoille järjestettävän valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen rahoitus määräytyy ammatillisen koulutuksen keskimääräisestä yksikkö hinnasta kerrottuna luvulla 1,18.

Maahanmuuttajille järjestettävän ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavan koulutuksen rahoitus määräytyy ammatillisen koulutuksen keskimääräisestä yksikkö hinnasta kerrottuna luvulla 0,84.

Ammatillisissa erityisoppilaitoksissa ja niillä koulutuksen järjestäjillä, joille järjestämisluvassa on myönnetty järjestämisluvansa kohdan 2.5 mukaiseen lupa järjestää ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 20 §:n 2 momentissa tarkoitettua erityisopetusta ja sen yhteydessä vammaisille annettavaa valmentavaa ja kuntouttavaa opetusta ja ohjausta, lasketaan rahoitus seuraavasti:

Taulukko 6. Erityisopetuksen korotukset erityisoppilaitoksissa

Erityisopetus erityisenä koulutustehtävänä / tutkintoon johtava peruskoulutus	Yksikköhinta
Erityisopiskelija	Koulutusalan keskihinta + koulutusalan keskihinta x 1,31
Vaikeasti vammaisen opiskelija	Koulutusalan keskihinta + koulutusalan keskihinta x 1,31 + keskimääräinen yksikköhinta x 1,12
Vaikeasti vammaisen opiskelija, joka tarvitsee henkilökohtaisen koulunkäyntiavustajan	Koulutusalan keskihinta + koulutusalan keskihinta x 1,31 + keskimääräinen yksikköhinta x 1,12 + keskimääräinen yksikköhinta x 2,72

Erityisopetus erityisenä koulutustehtävänä / valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus sekä maahanmuuttajien valmistava koulutus	Yksikköhinta
Erityisopiskelija	Keskimääräinen yksikköhinta x 1,65
Vaikeasti vammaisen opiskelija	Keskimääräinen yksikköhinta x 1,65 + keskimääräinen yksikköhinta x 1,12 (=yksikköhinta x 2,77)
Vaikeasti vammaisen opiskelija, joka tarvitsee henkilökohtaisen koulunkäyntiavustajan	Keskimääräinen yksikköhinta x 1,65 + keskimääräinen yksikköhinta x 1,12 + keskimääräinen yksikköhinta x 2,72 (=yksikköhinta x 5,49)

Koulutuksen järjestäjän yksikköhinnan perustetta korotetaan majoitettujen opiskelijoiden osalta euroäärällä, joka on 15 %:a keskimääräisestä yksikköhinnasta. Ammatillisissa erityisoppilaitoksissa majoitettujen opiskelijoiden korotus on 63 % ammatillisen koulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta. Sisäoppilaitosmuotoisesti kansanopistoissa ja liikunnan koulutuskeskuksissa järjestetyn koulutuksen majoitetuista opiskelijoista keskimääräistä yksikköhintaa korotetaan siirtymäsäännöksestä johtuen 26 %:lla.

Lisäksi otetaan huomioon harkinnanvarainen korotus. Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää erityisen koulutustehtävän perusteella tai muusta erityisestä syystä tehtävästä yksikköhinnan korotuksesta. Harkinnanvaraista korotusta on myönnetty lisäksi ammatillisen koulutuksen järjestäjäverkon kokoamiseen ns. vauhdittamishankkeisiin perusteena fuusioiden aiheuttamat lisäkustannukset.

Yksikköhinnan perustetta korotetaan toiminnan tuloksellisuuden perusteella neljälle viidesosalle tulorahoituksen piirissä olevista koulutuksen järjestäjistä. Tulosindeksiä ei ole laskettu sellaisille koulutuksen järjestäjille, joista tulosindeksin laskennan edellyttämää tietoa ei ole ollut saatavilla tai joiden opiskelijamäärä on niin vähäinen, että tulosindeksiä ei ole voitu tilastollisesti luotettavalla tavalla laskea. Tuloksellisuusrahoituksen ulkopuolelle on rajattu myös erityisoppilaitokset.

Tulorahoitus osana yksikköhintarahoitusta on laskettu siten, että ensin on määritelty se tulosindeksin arvo, jota suurempi pistemäärä neljällä viidesosalla koulutuksen järjestäjistä on. Koulutuksen järjestäjän tulosindeksin edellä määritellyn tulosindeksin arvon (905) ylittävä pistemäärä kerrotaan tulorahoitusyksikön hinnalla ja koulutusaloittaisten opiskelijamäärien summan sekä koulutusaloittain laskettujen yksikköhintojen painotetulla keskiarvon tulolla.

= ((Tulosindeksi – min. pistemäärä 905) * yksikön hinta 0,3144170) * alojen opiskelijamäärä yhteensä * koulutusaloittain laskettu yksikköhinta/1000

Yksikön hinta (0,3144170) lasketaan seuraavasti:

Lasketaan koulutuksen järjestäjäkohtaisesti: (Tulosindeksi – min. pistemäärä 905) * alojen opiskelijamäärä yhteensä * koulutusaloittain laskettu yksikköhinta /1000. Näin saatujen koulutuksen järjestäjäkohtaisten tulojen summalla jaetaan tuloksellisuuteen kokonaisrahoituksesta erotettu euro- määrä (n. 47 milj. euroa ilman alv).

Koulutuksen järjestäjäkohtainen yksikköhinta vuodelle 2013 saadaan siten, että yllä mainitulla tavalla laskettu euromäärä jaetaan koulutuksen järjestäjän ilmoittamalla 20.9.2012 opiskelijamäärällä.

Yksityisen koulutuksen järjestäjän osalta yksikköhintaan lisätään 5,20 % arvonlisäveron osuutta.

Esimerkki järjestäjäkohtaisen yksikköhinnan laskennasta

5.3. Ammatillisen koulutuksen rahoituksen määräytyminen

Ammatillisen koulutuksen käyttökustannusten ennakollinen rahoitus määräytyy em. tavalla opiskelijaa kohden määrätyn yksikköhinnan ja varainhoitovuotta edeltävän vuoden (2012) opiskelijamäärän tulosta. Rahoitus tarkistetaan toteutuneen opiskelijamäärän mukaiseksi vuoden 2013 loppuun mennessä. Opiskelijamäärien keskiarvo lasketaan painottamalla 20.1. opiskelijamäärää 7/12 ja 20.9. opiskelijamäärää 5/12. Toteutunutta vuotuista opiskelijamäärää verrataan järjestämisluvan mukaiseen opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymään enimmäisopiskelijamäärään ja järjestämisluvan ylimenevältä osalta ei rahoitusta myönnetä.

Kuva 2. Ennakollinen rahoitus ja lopullinen rahoitus

Ennakollinen rahoitus:

$$\begin{array}{l} \text{Max.} \\ \text{Järjestämisluvan} \\ \text{määrä} \end{array} \quad \begin{array}{l} \text{Opiskelijamäärä 2012} \\ \text{(painotettu ka.)} \end{array} \quad \times \quad \begin{array}{l} \text{Koulutuksen järjestäjän} \\ \text{yksikköhinta 2013} \end{array}$$

Lopullinen rahoitus:

$$\begin{array}{l} \text{Max.} \\ \text{Järjestämisluvan} \\ \text{määrä} \end{array} \quad \begin{array}{l} \text{Opiskelijamäärä 2013} \\ \text{(painotettu ka.)} \end{array} \quad \times \quad \begin{array}{l} \text{Koulutuksen järjestäjän} \\ \text{yksikköhinta 2013} \end{array}$$

6. OPPISOPIMUSKOULUTUKSENA TOTEUTETTAVA AMMATILLINEN PERUS- JA LISÄKOULUTUS

6.1. Rahoitettava toiminta ja rahoituksen yleiset perusteet

Oppisopimuskoulutus on ammatillista peruskoulutusta tai ammatillista lisäkoulutusta, joka järjestetään pääosin työpaikalla perustuen kirjalliseen määräaikaiseen työsopimukseen eli oppisopimukseen. Oppisopimuksen tekemisen edellytyksenä on, että työnantaja ja koulutuksen järjestäjä ovat sopineet oppisopimuskoulutuksen järjestämisestä säädetyllä tavalla (811/1998).

Oppisopimuskoulutusta voivat toteuttaa kaikki ne koulutuksen järjestäjät, joille opetus- ja kulttuuriministeriö on antanut luvan sen järjestämiseksi.

Vuonna 2012 oppisopimuskoulutuksena toteutettavan koulutuksen rahoitusta saavia järjestäjiä oli ammatillisessa peruskoulutuksessa 67 ja lisäkoulutuksessa 72.

Oppisopimuskoulutuksena toteutettavan ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen rahoitus määräytyy opiskelijaa kohden määrätyn yksikköhintojen ja opiskelijamäärien tulosta.

6.2. Yksikköhintojen määräytyminen

6.2.1. Oppisopimuskoulutuksena toteutettavan ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhinta

Oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhinta on kaikille koulutuksen järjestäjille sama ja se määräytyy ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräisen yksikköhinnan perusteella. Oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen vuoden 2013 yksikköhinta on 63,13 prosenttia ammatillisen koulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta. Vuonna 2013 arvonlisäveroton yksikköhinta on 7 030,91 euroa /opiskelija. Yksityisen koulutuksen järjestäjän yksikköhintaan lisätään arvonlisäveron osuus, joka vuonna 2013 on 5,20 %. Yksikköhintaa korotetaan niiden opiskelijoiden osalta, joille annetaan erityisiä opetus- ja oppilashuoltopalveluita opiskelijan vamman, sairauden tai niihin rinnastettavan syyn vuoksi. Korotus on 50 prosenttia yksikköhinnasta.

6.2.2. Oppisopimuskoulutuksena toteutettavan ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhinnat

Opetus- ja kulttuuriministeriö määrää vuosittain oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhinnat valtion talousarvion rajoissa erikseen ammattitutkintoon tai erikoisammattitutkintoon valmistavaa koulutusta varten sekä erikseen ei-tutkintotavoitteista ammatillista lisäkoulutusta varten. Ammattitutkintoon tai erikoisammattitutkintoon valmistavan koulutuksen vuoden 2013 yksikköhinta on 3 268,70 euroa /opiskelija ja muun oppisopimuksena toteutettavan ei tutkintotavoitteisen ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhinta on 2 360,73 euroa /opiskelija, joita porrastetaan järjestäjän tuloksellisuuden perusteella.

Ammatillisen lisäkoulutuksen tulorahoitus on otettu vuoden 2010 alusta osaksi oppisopimuskoulutuksena järjestetyn lisäkoulutuksen rahoitusta. Tulorahoituksen osuus rahoitusvuodelle budjetoidusta rahoituksen kokonaismäärästä on n. 3 %. Tulorahoituksen perusteena käytetään kahden laskentavuotta edeltävän vuoden suoritettujen tutkintojen ja opiskelijoiden määrien keskiarvoja. Vuoden 2013 tulorahoitusta laskettaessa on käytetty vuosien 2010 ja 2011 keskiarvotietoja.

Tulorahoituksen porrastusta laskettaessa *tutkinnon hinta* saadaan jakamalla rahoitusvuodelle budjetoitu rahoituksen kokonaismäärä kahden laskentavuotta edeltäneen vuoden aikana suoritettujen tutkintojen määrän keskiarvolla. Budjetoitu rahoituksen määrä on muunnettu toteutumavuosien tasoon jakamalla se toteutuneen opiskelijakeskiarvon ja budjetin opiskelijamäärän suhteella. Tulorahoituksen peruste kutakin tutkintoa kohden on tästä 3 %.

Koulutuksen järjestäjän tulorahoituksen osuus omasta rahoituksestaan saadaan kertomalla koulutuksen järjestäjän tuottamien tutkintojen määrän keskiarvo ko. vuosina edellä saadulla tutkintoa kohden lasketulla tulorahoituksen perusteella ja jakamalla se toteutumavuoden rahoituksen määrällä.

Jos koulutuksen järjestäjän tuloksellisuuden perusteella porrastettu valtionosuuden peruste ylittää viisi prosenttia sille porrastamattomana lasketun valtionosuuden perusteen määrän, otetaan porrastusta määrättäessä ylittävästä osuudesta huomioon yksi kolmasosa.

Kolmella prosentilla alennettuihin budjetin mukaisiin yksikköhintoihin lisätään koulutuksen järjestäjän tulorahoituksen mukainen osuus.

Niiden opiskelijoiden osalta, joille annetaan erityisiä opetus- ja oppilashuoltopalveluita opiskelijan vamman, sairauden tai niihin rinnastettavan syyn vuoksi edellä saatuja koulutuksen järjestäjäkohtaisia yksikköhintoja korotetaan 50 prosentilla.

Raportti järjestäjäkohtaisen oppisopimuskoulutuksena toteutettavan lisäkoulutuksen yksikköhintojen laskennasta

6.3. Oppisopimuskoulutuksen rahoituksen määräytyminen

Valtionosuusrahoitusta myönnetään oppisopimuksiin, jotka ovat voimassa tilastointipäivänä. Jos oppisopimuskoulutus järjestetään siten, että vähintään neljän kuukauden päätoimisia opintoja vastaava koulutus ei muuten tulisi otetuksi huomioon rahoituksessa, mainittua koulutusta saaneet opiskelijat luetaan opintojen päättymistä seuraavan laskentapäivän opiskelijamääriin (RahA 1766/2009 § 21). Vähintään kahdeksan kuukauden päätoimisia opintoja vastaavassa koulutuksessa olevat opiskelijat voidaan ilmoittaa kahtena laskentapäivänä rahoitukseen oikeuttaviksi opiskelijoiksi.

6.3.1. Oppisopimuskoulutuksena toteutettava ammatillinen peruskoulutus

Oppisopimuskoulutuksena toteutettavan ammatillisen peruskoulutuksen ennakollinen rahoitus lasketaan varainhoitovuotta edeltävän vuoden keskimääräisen opiskelijamäärän mukaan (tilastointipäivien 20.1.2012 ja 20.9.2012 opiskelijamäärät).

Rahoitus tarkistetaan vuoden 2013 loppuun mennessä toteutuneiden oppisopimusten määrän mukaiseksi (tilastointipäivien 20.1.2013 ja 20.9.2013 keskiarvon mukainen opiskelijamäärä).

Kuva 3. Oppisopimuksena toteuttavan ammatillisen peruskoulutuksen ennakkollinen rahoitus ja lopullinen rahoitus

Ennakollinen rahoitus:

Opiskelijamäärä **2012**
(aritmeettinen ka.) x yksikköhinta 2013

Lopullinen rahoitus:

Opiskelijamäärä **2013**
(aritmeettinen ka.) x yksikköhinta 2013

6.3.2. Oppisopimuskoulutuksena toteutettava ammatillinen lisäkoulutus

Oppisopimuskoulutuksena toteutettavan ammatillisen lisäkoulutuksen ennakkollinen rahoitus määräytyy opetus- ja kulttuuriministeriön vuosittain suoritepäätöksessään koulutuksen järjestäjille vahvistamien oppisopimusten enimmäismäärien perusteella. Opetus- ja kulttuuriministeriö vahvistaa oppisopimuskoulutuksena järjestettävän lisäkoulutuksen oppisopimusten määrät siten, että pohjana on ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 5 §:n 2. momentin mukaisessa järjestämisluvassa määrätyt oppisopimusten vuotuiset vähimmäismäärät. Ennakollisessa rahoituksessa tutkintotavoitteisen lisäkoulutuksen ja ei- tutkintotavoitteisen lisäkoulutuksen vuodelle 2013 myönnettyä opiskelijapaikkamäärää painotetaan suhteessa 75/25 %. Rahoitus tarkistetaan vuoden 2013 loppuun mennessä toteutuneiden oppisopimusten määrän mukaiseksi. Valtionosuutta ei myönnetä kuitenkaan yli opetus- ja kulttuuriministeriön koulutuksen järjestäjälle vahvistaman oppisopimusten enimmäismäärän menevästä osuudesta.

Kuva 4. Oppisopimuksena toteuttavan ammatillisen lisäkoulutuksen ennakkollinen rahoitus ja lopullinen rahoitus

Ennakollinen rahoitus:

Opiskelijamäärä **2012**
(aritmeettinen ka.) x Koulutuksen järjestäjän
yksikköhinta 2013

Max ns. kiintiöpäätöksen mukainen määrä

75% tutk.tavoitteinen
• 25% ei-tutk.tavoitteinen

Lopullinen rahoitus:

Opiskelijamäärä **2013**
(aritmeettinen ka.) x Koulutuksen järjestäjän
yksikköhinta 2013

Max ns. kiintiöpäätöksen mukainen määrä

7. OPPILAITOSMUOTOINEN AMMATILLINEN LISÄKOULUTUS

7.1. Rahoitettava toiminta

Ammatillisen lisäkoulutuksen valtionosuusrahoitusta myönnetään ammattitutkintojen ja erikois- ammatitutkintojen ja niihin valmistavan koulutuksen sekä muun kuin näyttötutkintoon valmistavan ammatillisen lisäkoulutuksen toteuttamiseen. Lisäkoulutuksen valtionosuusrahoitusta myönnetään myös ilman valmistavaa koulutusta, näyttötutkintoina suoritettavien ammatillisten perustutkintojen toteuttamiseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle, säätiölle tai valtion liikelaitokselle luvan lisäkoulutuksen järjestämiseen.

Vuonna 2013 ammatillisen lisäkoulutuksen valtionosuusrahoitusta saaneita koulutuksen järjestäjiä on 145.

7.2. Ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksen yleiset perusteet

Ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitus määräytyy opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistamien opiskelijatyövuosien määrän ja opiskelijatyövuotta kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella. Suorite- ja yksikköhintapäätökset tehdään valtion talousarvion rajoissa.

Rahoitusta ei tarkisteta varainhoitovuoden päättyessä. Ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksessa ei ole lakisääteistä kunnan rahoitusosuutta.

7.3. Opiskelijatyövuosi ja yksikköhinnan määräytyminen

7.3.1. Opiskelijatyövuosi

Ammatillisen lisäkoulutuksen valtionrahoituksen perusteena käytettävä opiskelijatyövuosi on 190 vähintään seitsemän tunnin mittaista työpäivää opiskelijaa kohden.

Näyttötutkinnon osa, joka suoritetaan osallistumatta tutkintoon valmistavaan koulutukseen, vastaa rahoitusta määrättäessä kahdeksaa prosenttia täydestä opiskelijatyövuodesta.

7.3.2. Yksikköhinnan määräytyminen

Ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhinnat opiskelijatyövuotta kohden lasketaan ammatillisen koulutuksen keskimääräisen yksikköhinnan perusteella. Valtion vuoden 2013 talousarvioesitykseen liittyen eduskunnalle on annettu hallituksen esitys laeiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 97/2012 vp.). Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain väliaikaista muuttamista koskevan lakiehdotuksen 27 a §:n mukaan ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhintojen laskennan perusteena käytetään euromäärää, joka on vuonna 2013 92,6 prosenttia ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta.

Ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhintoja porrastetaan eri hintaryhmiin kuuluvassa koulutuksessa ja erityisopetuksessa. Yksikköhintojen porrastamisesta säädetään opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1766/2009), jäljempänä rahoitusasetus, 11 §:ssä. Yksikköhinnat on jaettu yhteentoista hintaryhmään koulutuksen kustannuksissa olevien erojen mukaisesti.

Ammatillisessa lisäkoulutuksessa yksikköhintoja porrastetaan tuloksellisuuden perusteella. Tuloksellisuuden osuus on enintään kolme prosenttia koulutuksen järjestäjien yksikköhintojen laskennassa käytettävien valtionosuuksien laskennallisesta perusteesta. Tuloksellisuuteen perustuva valtionosuuden määrä määräytyy suoritettujen tutkintojen perusteella. Oppilaitosmuotoisen ammatillisen lisäkoulutuksen tulosrahoituksen laskennassa otetaan huomioon lisäksi hintaryhmä ja hintaryhmittäinen tutkinnon suorittamisaste.

Koulutuksen järjestäjän yksikköhintaan vaikuttava tulosrahoitus myönnetään niille ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäjille, joiden järjestämän valmistavan koulutuksen kautta tutkinnot on suoritettu, tai joiden opiskelijat ovat suorittaneet tutkinnon, suoraan näyttöinä, ilman valmistavaa koulutusta.

Ammatillisen lisäkoulutuksen valtionosuuden prosentit ovat omaehtoisen koulutuksen osalta 85,60 prosenttia ja henkilöstökoulutuksen osalta 47,23 prosenttia.

7.3.3. Yksikköhinnan laskenta

Ammatilliselle lisäkoulutukselle ei lasketa (ns. omaa) yksikköhintaa lisäkoulutuksen toteutuneista kustannuksista, vaan se määräytyy ammatillisen peruskoulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta, josta 92,6 prosenttia muunnetaan koulutusaloittain muodostettujen hintaryhmien asetuksen mukaisella kertoimella kyseisen hintaryhmän yksikköhinnaksi. Koulutusalojen hintaryhmien kertoimia on tarkistettu vuoden 2012 alusta VnA 1074/2011.

Ammatillisen lisäkoulutuksen järjestäjän yksikköhinnat opiskelijatyövuotta kohden erikseen omaehtoiseen ja henkilöstökoulutukseen saadaan, kun hintaryhmittäisten opiskelijatyövuosien ja hintaryhmittäin porrastettujen yksikköhintojen tulojen summa, johon on lisätty erityisopetuksen ja tulosrahoituksen osuudet, jaetaan myönnettävien opiskelijatyövuosien kokonaismäärällä. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi lisäksi erityisestä syystä korottaa yksikköhintaa.

Taulukossa 7 hintaryhmien numerointi on käytössä Opetushallituksen perus- ja kustannustiedonkeruussa ja poikkeaa osittain rahoitusasetuksen numeroinnista,

Taulukko 7. Ammatillisen lisäkoulutuksen hintakertoimet

Hintaryhmä	Koulutus	Kertojana käytettävä luku	Yksikköhinta (alv:ton)
1	näyttötutkintoon valmistava koulutus humanistisella ja kasvatusalalla	0,9	10 018,05
2	näyttötutkintoon valmistava koulutus kulttuurialalla	1,0	11 131,17
3	näyttötutkintoon valmistava koulutus yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalla	0,8	8 904,94
4	näyttötutkintoon valmistava koulutus luonnontieteiden alalla	0,9	10 018,05
5a	näyttötutkintoon valmistava koulutus tekniikan ja liikenteen alalla myös hintaryhmä 5d.näyttötutkintoon valmistava koulutus, liikenneopettajakoulutus)	1,0	11 131,17

5b	puutavaran autonkuljetuksen, maarakennusalan, ajoneuvonosturinkuljettajan, yhdistelmäajoneuvonkuljettajan, linja- autonkuljettajan sekä lentoasemapalvelujen ja ammattisukeltajan näyttötutkintoon valmistava koulutus.	1,8	20 036,11
6a	näyttötutkintoon valmistava koulutus luonnonvara- ja ympäristöalalla	1,1	12 244,29
6b	metsäkoneenkuljettajan tutkintoon valmistava koulutus	1,8	20 036,11
7a	näyttötutkintoon valmistava koulutus sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla	0,9	10 018,05
7b	kuntoutus- ja liikunta-alan sekä sairaankuljettajan, optiikkahiojan, jalkojenhoidon, puhevammaisten tulkkipalvelun ja kipsimestarin näyttötutkintoon valmistava koulutus	1,0	11 131,17
8	näyttötutkintoon valmistava koulutus, matkailu-, ravitsemis- ja talousalalla	0,9	10 018,05
9	muu kuin näyttötutkintoon valmistava koulutus	0,8	8 904,94
	erityisopetus	0,5	5 565,59

Yksityisille koulutuksen järjestäjille yksikköhintaan lisätään 5,20 % arvonlisäveron osuutta.

Ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhintaa korotetaan niiden opiskelijoiden osalta, joille annetaan erityisiä opetus- ja oppilashuoltopalveluita opiskelijan vamman, sairauden tai niihin rinnastettavan syyn vuoksi, joille on tullut laatia henkilökohtainen opetuksen järjestämissuunnitelma. Korotus on 50 % ammatillisen koulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta.

7.3.4. Tulorahoituksen määrän laskenta

Tulorahoituksen laskennassa käytetään kahden, rahoituksen määrittämistä edeltävän, vuoden aikana suoritettujen ammatti- ja erikoisammattitutkintojen määrien keskiarvoa ja saman ajankohdan toteutuneiden opiskelijatyövuosien keskiarvoja. Vuoden 2013 laskennassa käytetään koulutuksen järjestäjien ilmoittamia valmiiden tutkintojen ja opiskelijatyövuosien määriä vuosilta 2010 ja 2011.

Tutkinnon arvoa laskettaessa otetaan huomioon hintaryhmän yksikköhinnan porrastuskerroin sekä koko hintaryhmässä toteutuneiden opiskelijatyövuosien suhde tuotettujen tutkintojen kokonaismäärään nähden. Mitä vähemmän hintaryhmässä on tuotettuja tutkintoja opiskelijatyövuotta kohden, sitä korkeampi tuloskerroin saadaan hintaryhmälle tutkinnon arvoa laskettaessa ja samoin vaikuttaa hintaryhmän yksikköhinta. Mitä korkeampi yksikköhinta hintaryhmässä on, sitä korkeampi on hintaryhmän tuloskerroin ja siten myös tutkinnon arvo.

Tuloskerroin i = porrastuskerroin i * $\frac{\text{toteutuneet opiskelijatyövuodet } i}{\text{tutkintojen määrät } i}$

missä i on hintaryhmä

Porrastuskerroin määräytyy rahoitusvuoden mukaan.

Omaehtoisen ja henkilöstökoulutuksen tulorahoituksen tutkinnot käsitellään kertoimia määriteltäessä yhdessä. Yksittäisen koulutuksen järjestäjän tulorahoituksen peruste lasketaan kuitenkin aina erikseen omaehtoiseen ja henkilöstökoulutukseen.

Koulutuksen järjestäjän tulosrahoituksen osuus prosentteina, kaikille järjestäjille yhteensä maksettavan tulosrahoituksen kokonaismäärästä, saadaan jakamalla hintaryhmittäisillä tuloskertoimilla kerrottujen koulutuksen järjestäjän tutkintojen määrän summa koko maan vastaavalla luvulla. Koulutuksen järjestäjän osuus lasketaan erikseen omaehtoiseen ja henkilöstökoulutukseen.

Järjestäjän (k) tulosrahoituksen osuus prosentteina koko jaettavasta tulosrahoituksesta

$$= \frac{100 * \sum (\text{tuloskerroin } i * \text{tutkintojen lukumäärä } jk)}{\sum (\text{tuloskerroin } i * (\text{tutkintojen lukumäärä } i) s)}$$

i = hintaryhmät 1...11, j = omaehtoinen tai henkilöstökoulutus s = kaikki järjestäjät

Koulutuksen järjestäjän tulosrahoituksen valtionosuuden peruste saadaan ottamalla em. prosenttiluvun mukainen osuus koko tulosrahoituksen perusteena olevasta rahasummasta, joka on kolme prosenttia lisäkoulutukseen yhteensä myönnettävän rahoituksen perusteesta.

Jos näin laskettu tuloksellisuuden perusteella porrastettu valtionosuuden laskennallinen peruste ylittää viidellä prosentilla porrastamattomana lasketun perusteen määrän, otetaan ylittävältä osalta huomioon 1/3. Tasoitus tehdään suhteessa omaehtoiseen ja henkilöstökoulutukseen. Tasattu määrä siirretään kerroimien suhteessa kaikille koulutuksen järjestäjille. Mikäli siirron jälkeen jonkin toisen järjestäjän porrastettu valtionosuuden laskennallinen peruste ylittää tuon rajan, niin silloin tehdään lisätasoitus, joka tässä tapauksessa jätetään jakamatta.

Ammatillisen lisäkoulutuksen tulosrahoituksen määräytyminen

Tulosrahoituksen euromäärä, josta valtionosuus on omaehtoisessa koulutuksessa 85.6 % ja henkilöstökoulutuksessa 47,23 %, on ilmoitettu yksikköhintaraportilla osoitteessa

www.oph.fi/asiakkaat/rahoitus/ ja edelleen Raportit / Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän raportit / Yksikköhinnat Ammatillinen lisäkoulutus, Yksityiskohtainen Taulukko

7.4. Ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksen määräytyminen

Ammatillisen lisäkoulutuksen valtionosuuden laskennallinen peruste muodostuu koulutuksen järjestäjälle vahvistettujen yksikköhintojen ja opiskelijatyövuosien tulona.

Opiskelijatyövuosien määräpäätöksen valmistelussa otetaan huomioon rahoitusvuotta edeltävän vuoden syyskuun tilastointipäivänä koulutuksen järjestäjän ilmoittama toteutuma 20.9. mennessä sekä arvio loppuvuoden toteutumasta ja sitä edeltäneen vuoden toteutum tiedot, jotka koulutuksen järjestäjä on ilmoittanut kustannustiedonkeruun yhteydessä. Vuoden 2013 päätöksen valmisteluun vaikuttavat siis vuosien 2011 ja 2012 tiedot. Näiden kahden vuoden keskiarvo koulutusaloittain muodostaa laskennan pohjan, jota verrataan järjestämisluvan mukaiseen määrään. Mikäli laskennallinen opiskelijatyövuosimäärä jää alle järjestämisluvan määrän, se korotetaan luvassa olevaan vähimmäismäärään. Jos laskennallinen vuosimäärä kasvaa merkittävästi edellisestä rahoituksen perusteena olleesta vuosimäärästä, niin kasvua rajoitetaan alentamalla vuosimäärää.

Opiskelijatyövuosien määrä lasketaan erikseen omaehtoiseen ja henkilöstökoulutukseen, mutta vahvistetaan koulutuksen järjestäjän kokonaisvuosien määränä.

Lisätietoja antaa tarvittaessa Tarja Mäkinen 029 533 1150

8. AMMATILLISET ERIKOISOPPILAITOKSET

8.1. Rahoitettava toiminta ja rahoituksen yleiset perusteet

Ammatillisten erikoisoppilaitosten rahoitusta myönnetään opetus- ja kulttuuriministeriön ammatillisen erikoisoppilaitoksen järjestämisluvan saaneille koulutuksen järjestäjille.

Ammatillisten erikoisoppilaitosten valtionosuus määräytyy v. 2013 suoritteina käytettävien opiskelijatyöpäivien ja päivää kohden määrätyn yksikköhinnan ja oppilaitoksen hintaryhmän kertoimen perusteella. Opetus- ja kulttuuriministeriö vahvistaa seuraavan varainhoitovuoden rahoituksen perusteena käytettävien opiskelijatyöpäivien määrän vuosittain valtion talousarvion rajoissa.

Ammatillisten erikoisoppilaitosten rahoitus ei ole kustannuksiin perustuvaa. Ammatillisten erikoisoppilaitosten saamaa rahoitusta ei myöskään tarkisteta varainhoitovuoden päättyessä.

Vuonna 2013 ammatillisten erikoisoppilaitosten rahoituksen saajia on 26.

8.2. Muutokset rahoituksen määräytymisessä v. 2013

Vuoden 2013 alusta erikoisoppilaitosten rahoituksen laskentaperusteisiin on otettu mukaan etäopiskelun tunnit. Etäopiskelun tunnit ovat koulutussuunnitelman mukaisia ohjattuja ja tavoitteellisia opiskelutunteja ja niistä aiheutuu oppilaitokselle kustannuksia.

Ohjatun ja tavoitteellisen etäopiskelun tuntien keskiarvosta on laskettu rahoituksen perusteeksi 40 % lähiopiskelun määrästä ja etäopiskelun yksikköhinnaksi on laskettu 50 % keskimääräisestä opiskelijatyöpäivän yksikköhinnasta. Vna 471/2012.

8.3. Suoritteiden määräytyminen

Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä opiskelijatyöpäivien lukumäärä vuodelle 2013 perustuu vuoden 2011 toteutuneisiin lähi-, etä- ja työssäoppimisen opiskelijatunteihin ja vuoden 2012 osin arvioon perustuvaan tietoon toiminnan toteutuvasta laajuudesta tilastointipäivänä ilmoitettujen opiskelijatuntien perusteella. Koulutuksen järjestäjien ilmoittamat opiskelijatuntitiedot muunnetaan opiskelijatyöpäiviksi jakamalla tunnit 7:llä ja kahdesta vuodesta lasketaan keskiarvo.

Valtionosuuden perusteeksi myönnettävien opiskelijatyöpäivien määrää rajaa valtion talousarvio, jossa määritellään euromäärä, joka on käytettävissä kyseisenä varainhoitovuonna ammatillisten erikoisoppilaitosten valtionosuuteen, sekä valtionosuuteen oikeuttavien laskennallisten opiskelijatyöpäivien enimmäismäärä. Tämän vuoksi suoritteiden myöntämisessä myönnettävien opiskelijatyöpäivien lukumäärä suhteutetaan talousarvion määrärahaan. Lisäksi talousarviossa on erikseen määritelty Suomen Ilmailuopistolle vuosittain myönnettävien opiskelijatyöpäivien enimmäislukumäärä. Talousarvion määräraha ja tuntimäärä kattavat vain osan ammatillisten erikoisoppilaitosten järjestämästä koulutuksesta.

8.3.1. Suoritteiden laskenta v. 2013

Vuoden 2013 suoritteiden määräytyminen perustuu koulutuksen järjestäjien ilmoittamiin tietoihin vuoden 2011 toteutuneista opiskelijatunneista ja vuoden 2012 arvioituihin opiskelijatuntien toteutumaan ja näistä laskettuun keskiarvoon. Etäopiskelun opiskelijatuntien kahden vuoden keskiarvosta lasketaan 40 % oppilaitoksen lähiopiskelutuntien määrästä vuoden 2013 suoritteisiin.

8.4. Yksikköhintojen määräytyminen ja laskenta

Ammatillisten erikoisoppilaitosten keskimääräinen yksikköhinta määräytyy vuosittain valtion talousarvioissa, jossa huomioidaan kustannustason muutos. Keskimääräistä yksikköhintaa porrastetaan oppilaitosmuotoisen ammatillisen lisäkoulutuksen hintaryhmien kertoimien perusteella Rah.A (1766/2009)§§ 11 ja 14.

Ammatilliset erikoisoppilaitokset on sijoitettu hintaryhmään pääasiallisen koulutusalan perusteella, jolloin kunkin järjestäjän rahoitus määräytyy yhden hintaryhmän kertoimen perusteella.

Etäopiskelun yksikköhinta on 50 % opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 27 §:n 4 momentissa tarkoitettusta yksikköhinnasta, joka v. 2013 on 71,68 € ja etäopiskelu on 35,84 €.

Vuonna 2013 käytettävien hintaryhmien kertoimet ovat seuraavat:

Taulukko 8. Hintaryhmien kertoimet

Hintaryhmä	Koulutus	Kertojana käytettävä luku
3	Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	0,8
4	Luonnontieteiden alalla	0,9
5a	Tekniikan ja liikenteen alalla	1,0
5b	Tekniikan ja liikenteen alan (porrastus koulutus)	1,8
5c	Tekniikan ja liikenteen ala, ansio ja liikennealentäjät	8,5

Lisätietoja antaa tarvittaessa Tarja Mäkinen 029 533 1150

9. AMMATTIKORKEAKOULUT

9.1. Rahoitettava toiminta ja rahoituksen yleiset perusteet

Ammattikorkeakoulut ovat osa korkeakoulujärjestelmää. Valtioneuvosto voi myöntää kunnalle tai kuntayhtymälle tai rekisteröidylle suomalaiselle yhteisölle tai säätiölle ammattikorkeakoulun toimiluvan. Ammattikorkeakoulun koulutustehtävässä määrätään ammattikorkeakoulun toimiala, opiskelijapaikkamäärä perustutkintoon johtavassa koulutuksessa, ammattikorkeakoulun opetuskieli ja sijaintipaikat.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän mukaista valtionosuutta vuonna 2013 maksetaan 25 ammattikorkeakoululle.

9.2. Yksikköhinnan määräytyminen

9.2.1. Ammattikorkeakoulukohtaisen yksikköhinnan määräytymisen yleiset perusteet

Yksittäisen ammattikorkeakoulun yksikköhinnan laskenta määräytyy opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain, jäljempänä rahoituslain, 26 §:n mukaisen ammattikorkeakoulujen keskimääräisen yksikköhinnan laskennasta. Valtioneuvosto vahvistaa keskimääräisen yksikköhinnan varainhoitovuotta edeltävän vuoden syyskuussa. Vuonna 2013 ammattikorkeakoulujen keskimääräinen arvonnalisäveroton yksikköhinta on 7 771,56 euroa/opiskelija.

Rahoituslain (1705/2009) 32 §:n mukaan yksityisen ylläpitäjän osalta yksikköhintaan lisätään 4,03 % arvonnalisäveron osuutta.

9.2.3. Yksikköhinnan laskenta

Yksikköhinnat lasketaan toteutuneiden kustannusten perusteella joka neljäs vuosi (RahL § 26). Vuoden 2013 yksikköhinnat perustuvat vuoden 2009 toteutuneisiin ammattikorkeakoulujen kustannuksiin.

Ammattikorkeakoulun yksikköhinta muodostuu laskennallisen opiskelijamäärän ja ammattikorkeakoulussa suoritettujen tutkintojen määrän mukaan määrättävistä osuuksista siten, että opiskelijamäärän osuus on 70 prosenttia ja tutkintojen määrän osuus 30 prosenttia. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi erityisestä syystä korottaa ammattikorkeakoulun yksikköhintaa (harkinnanvarainen korotus). Ammatillinen opettajankoulutus on mukana yksikköhintalaskennassa omalla kustannuspohjalla.

Vuoden 2006 alusta luovuttiin hankekohtaisista perustamiskustannuksiin myönnettävistä valtionosuuksista, opetusministeriön vahvistaman vuosivuokran perusteella tehtävästä yksikköhinnan korotuksesta ja investointilisästä ja näiden sijasta kirjanpidon mukaiset poistot luetaan mukaan yksikköhinnan laskennassa käytettäviin valtakunnallisiin kokonaiskustannuksiin. Siirtymäkautena, kun poistot vielä ovat nykyistä perustamishankerahoitusta pienemmät, yksikköhintaan tehdään nykyisen perustamishankkeiden rahoitustason mukainen korotus ns. takuusumman perusteella.

Vuoden 2013 yksikköhintoja laskettaessa indeksitarkistetussa takuusummassa on otettu huomioon toteutuneet kirjanpidon mukaiset poistot, jotka on laskettu mukaan kustannuspohjaan, jolloin yksikköhintalaskennassa lisätty investointien takuukorotus on 326,73 euroa. Ns. takuukorotus sisältyy samansuuruisena alakohtaisiin yksikköhintoihin.

Koulutusalaakohtaiset yksikköhinnat vuonna 2013 (euroa/laskennallinen opiskelija) sekä opiskelijamäärän mukaan määräytyvä 70 % osuus alan yksikköhinnasta kerrottuna opiskelijaprofiilin muuttamisen aiheuttamalla tasauskertoimella 0,998950. Kertoimen käyttö perustuu RaHL:n 26 §. Yksikköhinnat määrätään siten, että euromäärät, jotka saadaan kertomalla yksikköhinnat laskennallisella opiskelijamäärällä, yhteenlaskettuna vastaavat valtakunnallisia kokonaiskustannuksia. Opettajankoulutus katsotaan yhdeksi koulutusalaksi.

Taulukko 9. Koulutusalaakohtaiset yksikköhinnat vuonna 2013

Koulutusala	Yksikköhinta euroa/opiskelija	70 % alan yksikköhinnasta*0,998950
Humanistinen ja kasvatustieteiden ala	11 018,20	7 704,64
Kulttuuriala	10 976,66	7 675,59
Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	6 630,81	4 636,69
Luonnontieteiden ala	6 865,97	4 801,13
Tekniikan ja liikenteen ala	7 182,52	5 022,48
Luonnonvara- ja ympäristöala	8 324,39	5 820,95
Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	8 167,71	5 711,39
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	7 241,02	5 063,39
Opettajankoulutus	10 406,46	7 276,87

Opiskelijamäärän mukaan määräytyvä osuus yksikköhinnasta on laskettu koulutusaloittain. Opetus- ja kulttuuriministeriön sekä ammattikorkeakoulun ja sen ylläpitäjän välillä tehdyssä viimeisimmässä sopimuksessa koulutusaloittain sovitut opiskelijamäärät on kerrottu koulutusaloittaisilla yksikköhinnoilla.

Opiskelijamäärän mukaan määräytyvään osuuteen on lisätty myös tavoitesopimuksen mukaisen ammatillisen opettajankoulutuksen opiskelijamäärän ja yksikköhinnan tulo.

Suoritettujen tutkintojen mukaan määräytyvä osuus yksikköhinnasta on laskettu vuosien 2010 ja 2011 suoritettujen ammattikorkeakoulututkintojen ja ylempien ammattikorkeakoulututkintojen määrien keskiarvona. Tutkintojen määrät kerrotaan koulutusalan mukaan joko luvulla 3,5 tai 4.

Kulttuurialan, tekniikan ja liikenteen alan sekä luonnonvara- ja ympäristöalan tutkinnot kerrotaan luvulla 4.

Humanistisen ja kasvatustieteiden, yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alan, luonnontieteiden alan, sosiaali-, terveys- ja liikunta- alan sekä matkailu-, ravitsemis- ja talousalan tutkinnot kerrotaan luvulla 3,5.

Opettajankoulutuksen tutkintojen määrä kerrotaan luvulla 1.

Tutkintoihin lisätään ammatillisesta opettajankoulutuksesta valmistuneet. Tutkinnon hinta on laskettu siten, että 30 prosentin osuus valtakunnallisista kokonaiskustannuksista on jaettu kaikissa ammattikorkeakouluissa suoritettujen tutkintojen määrällä. Tutkintomäärätiedot saadaan Tilastokeskuksesta.

Ammattikorkeakoulukohtaisen yksikköhinnan muodostuminen:

Opiskelijamäärän mukaan määräytyvä osuus ja suoritettujen tutkintojen mukaan määräytyvä osuus muodostavat yhteensä valtionosuusperusteen, joka jaetaan ammattikorkeakoulun laskennallisella opiskelijamäärällä (euroa/opisk.).

Ammatillisen opettajankoulutuksen opiskelijamäärän mukainen osuus ja suoritettujen tutkintojen mukaan määräytyvä osuus sisältyy ammattikorkeakoululle muodostetun yksikköhinnan ja laskennallisen opiskelijamäärän tuloon.

Harkinnanvaraisista korotuksista johtuen tehdään yksikköhintaan tasaus kertoimella 0,997676

Esimerkki ammattikorkeakoulukohtaisen yksikköhinnan laskennasta

9.3. Ammattikorkeakoulujen rahoituksen määräytyminen

Ammattikorkeakoulujen käyttökustannusten rahoitus määräytyy em. tavalla opiskelijaa kohden määrätyn yksikköhinnan ja laskennallisen opiskelijamäärän tulosta. Rahoitusta ei tarkisteta vuoden 2013 lopussa.

10. VAPAA SIVISTYSTYÖ

10.1. Rahoitettava toiminta

Vapaan sivistystyön oppilaitoksia ovat kansalaisopistot, kansanopistot, opintokeskukset, liikunnan koulutuskeskukset ja kesäyliopistot.

Vapaan sivistystyön rahoitus määräytyy vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) ja asetuksen (805/1998) mukaan. Rahoituksen saamisen ehtona on opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä ylläpitämislupa, jossa määritellään oppilaitoksen koulutustehtävä ja muut koulutuksen järjestämiseen liittyvät ehdot. Vapaan sivistystyön lain mukainen ylläpitämislupa voidaan myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle.

Vuonna 2013 vapaan sivistystyön rahoituksen piirissä olevia oppilaitoksia on yhteensä 314, joista 81 kansanopistoa, 11 valtakunnallista ja 3 alueellista liikunnan koulutuskeskusta, 188 kansalaisopistoa, 20 kesäyliopistoa ja 11 opintokeskusta.

Vapaan sivistystyön oppilaitosten järjestämän perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen rahoitus määräytyy kyseessä olevan koulutusmuodon rahoitusperusteiden mukaisesti.

10.2. Vapaan sivistystyön rahoituksen yleiset perusteet

Vapaan sivistystyön rahoitus perustuu opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämiin suoritteiden määriin ja suoritteita vastaaviin yksikköhintoihin. Suoritepäätökset tehdään valtion talousarvion rajoissa. Rahoitusta ei tarkisteta varainhoitovuoden päättyessä.

Vuoden 2013 yksikköhinnat perustuvat vuoden 2009 toteutuneisiin kustannuksiin. Vuodelle 2013 lasketut yksikköhinnat eivät poikkeuksellisesti sisällä indeksikorotusta edellisen vuoden tasosta. Keskimääräiset yksikköhinnat vuodelle 2013 on vahvistettu valtion talousarvioesitykseen liittyvän hallituksen esityksen (HE 97/2012) mukaan ja yksikköhintoihin ei ole tehty kustannustason muutoksesta aiheutuvia indeksitarkistuksia vuonna 2013.

10.3. Kansanopistot

Kansanopistot ovat sisäoppilaitoksia, joiden tarkoituksena on edistää kansalaisten omaehtoista opiskelua siten, että kukin kansanopisto voi samalla painottaa arvo- ja aatetaustaansa ja kasvatustavoitteitaan.

Kansanopistojen rahoitus määräytyy opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistaman opiskelijaviikkojen määrän ja opiskelijaviikkoa kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

10.3.1. Yksikköhinnan laskenta

Kansanopistojen vapaan sivistystyön korottamattoman yksikköhinnan pohja-arvo vuonna 2013 on 315,07 euroa /opiskelijaviikko.

Yksikköhintaa korotetaan seuraavien tekijöiden perusteella (A 805/1998 3§, muutettu 1073/2011, L 632/1998, 11§ 2 mom , muutettu 1103/2010,):

- vaikeasti vammaisten opiskelijaviikkojen osalta 75 % kansanopistoille, joiden pääasiallisen koulutustehtävän muodostaa vaikeasti vammaisille järjestettävä koulutus (ns. erityiskansanopistot), ja 25% kansanopistoille, joiden koulutustehtävään kuuluu osana vaikeasti vammaisille järjestettävä koulutus
- niistä opiskelijaviikoista, jotka osana kansanopiston ylläpitämisluvan mukaista koulutustehtävää ovat työelämän aktiiviseen kansalaisuuteen ja työolojen kehittämiseen tarkoitettua koulutusta tai erityisestä syystä määrättävää muuta erityistä koulutustehtävää, yksikköhintaa korotetaan 20 %

Yksikköhintaa vähennetään:

- 20 % opiston ulkopuolella asuvien opiskelijoiden opiskelijaviikkojen osalta

Yksikköhinta lasketaan seuraavasti:

(pohja-arvo x opiskelijaviikot + korotus -% x pohja-arvo x korotettavat opiskelijaviikot – vähennys- % x pohja-arvo x vähennettävät opiskelijaviikot): opiskelijaviikot

Edellä mainitulla tavalla laskettua yksikköhintaa korotetaan vielä opiskelijaviikkoa kohti lasketulla opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen mukaisella erillisellä vuokralla, jos kansanopisto toimii toiminnan laajuus huomioon ottaen olennaisessa määrin vuokratiloissa. Erillisen vuokran mukaisesta yksikköhinnan korottamisesta luovutaan asteittain vuodesta 2012 alkaen siten, että opiskelijaviikkokohtaista korotusta alennetaan vuoden 2011 tasosta vuosittain 20 eurolla. Vuoden 2013 yksikköhinnan korotukseksi on määrätty vuodelle 2011 laskettu opiskelijaviikkokohtainen korotus vähennettynä 40 eurolla.

Yksityisen kansanopiston ylläpitäjän yksikköhintaa korotetaan arvonlisäveron osalta 6,57 %:lla (L 632/1998, 13 a §)

10.3.2. Rahoituksen määräytyminen

Kansanopistojen vuotuinen valtionosuuden peruste lasketaan kertomalla sille vahvistettu opiskelijaviikkojen määrä opiskelijaviikkoa kohden määrättyllä yksikköhinnalla.

Kansanopistoille myönnettävän valtionosuuden määrä on 57 prosenttia edellä mainitulla tavalla lasketusta valtionosuuden perusteesta. Kansanopistoille, joiden ylläpitämisluvassa määritellyn pääasiallisen koulutustehtävän muodostaa vaikeasti vammaisille järjestettävä koulutus, myönnetään kuitenkin valtionosuutta 70 prosenttia valtionosuuden perusteesta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistama opiskelijaviikkojen määrä perustuu kyseisen kansanopiston aiempina vuosina toteutuneiden opiskelijaviikkojen määriin. Opiskelijaviikkojen määrän vahvistamisessa kansanopiston etäopetuksen toteutuneesta opiskelijaviikkomäärästä lasketaan 60 % mukaan päätettäessä kansanopiston valtionosuuden perusteeksi vahvistettavien opiskelijaviikkojen määrää.

Vuodelle 2013 vahvistettujen opiskelijaviikkomäärien valmistelussa perustana ovat olleet kansanopistojen vuosien 2010 ja 2011 toteutuneet opiskelijaviikkomäärät.

Kirjeopetuksen poistuttua kansanopistoille määrätystä koulutustehtävistä opintokirjeet rinnastetaan opiskelijaviikkojen laskennassa etäopetukseen ja kirjeopetusta antavien opistojen on tullut toimintasuunnitelmassaan määrittellä opintokirjekoulutuksen laajuus opetustunteina. Suoritettujen opintokirjeiden lukumäärästä 60 % lasketaan mukaan laskettaessa vuodelle 2013 vahvistettavien valtion- osuuden perusteena olevien opiskelijaviikkojen määriä.

Raportti kansanopistojen yksikköhinnoista ja valtionosuuden laskennallisista perusteista

10.4. Kansalaisopistot

Kansalaisopistot ovat paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuvia oppilaitoksia, jotka tarjoavat mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi.

Kansalaisopistojen rahoitus määräytyy opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistaman opetustuntien määrän ja opetustuntia kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

10.4.1. Yksikköhinnan laskenta

Kansalaisopistojen vapaan sivistystyön keskimääräinen yksikköhinta vuonna 2013 on 82,60 euroa/opetustunti.

Yksikköhintaa korotetaan 15 prosenttia niissä kansalaisopistoissa, joiden sijaintikunnan asukastiheys on yli 100. Asukastiheydellä tarkoitetaan asukastiheyttä maaneliökilometriä kohden varainhoitovuotta edeltävän vuoden alussa.

Tasauskerroin

Tasauskerroimella tasataan korotusten vaikutus kansalaisopiston keskimääräiseen yksikköhintaan (82,60), koska korotuksilla ei lisätä valtion rahoitusosuutta opetustuntia kohti lasketusta keskimääräisestä yksikköhinnasta. Tasauskerroimella (0,953371) kerrotaan edellä kerrotulla tavalla laskettu yksikköhinta.

Yksityisen kansalaisopiston ylläpitäjän yksikköhintaa korotetaan arvonlisäveron osalta 3,06 %:lla (L 632/1998, 13 a §).

10.4.2. Rahoituksen määräytyminen

Kansalaisopiston valtionosuuden peruste lasketaan kertomalla opetus- ja kulttuuriministeriön ko. opistolle vahvistama opetustuntien määrä opetustunnin yksikköhinnalla.

Valtionosuus kansalaisopiston ylläpitäjälle on vapaasta sivistystyöstä annetun lain 9 §:n mukaan 57 % valtionosuuden laskennallisesta perusteesta.

Useamman kunnan yhdessä ylläpitämän kansalaisopiston valtionosuus maksetaan ylläpitäjäkunnille niiden asukasmäärien suhteessa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistama opetustuntien määrä perustuu kyseisen kansalaisopiston toteutuneiden opetustuntien määriin. Vuodelle 2013 vahvistetun opetustuntien määrän valmistelun perusteena ovat olleet vuosien 2010 ja 2011 toteutuneiden ja vuoden 2012 arvioitujen opetustuntien määrät.

Raportti kansalaisopistojen yksikköhinnoista ja valtionosuuden laskennallisista perusteista

10.5. Kesäyliopistot

Kesäyliopistot ovat alueellisen koulutustarjonnan oppilaitoksia, jotka järjestävät avointa yliopisto- opetusta sekä muuta koulutusta.

Kesäyliopistojen rahoitus määräytyy opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistaman opetustuntien määrän ja opetustuntia kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella

10.5.1. Yksikköhinnan laskenta

Kesäyliopistojen vapaan sivistystyön yksikköhinta vuonna 2013 on 156,24 euroa/opetustunti. Yksityisen kesäyliopiston ylläpitäjän yksikköhintaa korotetaan arvonlisäveron osalta 5,39 %:lla (L 632/1998, 13 a §)

10.5.2. Rahoituksen määräytyminen

Kesäyliopiston vuotuinen valtionosuuden laskennallinen peruste lasketaan kertomalla opetus- ja kulttuuriministeriön ko. opistolle vahvistama opetustuntien määrä opetustunnin yksikköhinnalla.

Kesäyliopiston ylläpitäjille myönnettävän valtionosuuden määrä on 57 prosenttia edellä mainitulla tavalla lasketusta valtionosuuden perusteesta

Opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistama opetustuntien määrä perustuu kyseisen kesäyliopiston toteutuneiden opetustuntien määriin. Vuodelle 2013 vahvistetun opetustuntien määrän valmistelussa perustana ovat olleet vuosien 2010 ja 2011 toteutuneiden ja vuoden 2012 arvioitujen opetustuntien määrät.

Raportti kesäyliopistojen yksikköhinnoista ja valtionosuuden laskennallisista perusteista

10.6. Liikunnan koulutuskeskukset

Liikunnan koulutuskeskukset ovat valtakunnallisia sisäoppilaitoksia ja alueellisia oppilaitoksia, joiden tehtävänä on antaa liikunta-alan koulutusta, järjestää valmennustoimintaa sekä antaa näitä täydentävää opetusta.

Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten rahoitus määräytyy opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistaman opiskelijavuorokausien määrän ja opiskelijavuorokautta kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten rahoitus määräytyy opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistaman opiskelijapäivien määrän ja opiskelijapäivää kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

10.6.1. Yksikköhinnan laskenta

Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijavuorokauden yksikköhinta lasketaan käyttökustannusten perusteella. Vuonna 2013 yksikköhinta on 87,88 euroa/opiskelijavuorokausi.

Yksikköhintaa voidaan korottaa opiskelijavuorokautta kohti lasketulla opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen mukaisella erillisellä vuokralla, jos liikunnan koulutuskeskus toimii toiminnan laajuus huomioon ottaen olennaisessa määrin vuokratiloissa.

Yksityisen valtakunnallisen liikunnan koulutuskeskuksen ylläpitäjän yksikköhintaa korotetaan arvonlisäveron osalta 8,02 %:lla (L 632/1998, 13 a §).

10.6.2. Rahoituksen määräytyminen

Valtakunnallisen liikunnan koulutuskeskuksen vuotuinen valtionosuuden laskennallinen peruste lasketaan kertomalla opetus- ja kulttuuriministeriön ko. liikunnan koulutuskeskukselle vahvistama opiskelijavuorokausien määrä opiskelijavuorokauden yksikköhinnalla.

Valtionosuus liikunnan koulutuskeskukselle on 65 % valtionosuuden laskennallisesta perusteesta. Opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistama opiskelijavuorokausien määrä perustuu kyseisen liikunnan koulutuskeskuksen toteutuneiden opiskelijavuorokausien määriin. Vuodelle 2013 vahvistetun opiskelijavuorokausien määrän valmistelun perusteena ovat olleet vuoden 2011 toteutuneiden ja vuoden 2012 arvioidujen opiskelijavuorokausien määrät.

Raportti liikunnan koulutuskeskusten yksikköhinnoista ja valtionosuuden laskennallisista perusteista

Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää vuosittain alueellisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijapäivien määrän ja opiskelijapäivän yksikköhinnan valtion talousarviossa olevan määrärahan puitteissa. Vuonna 2013 yksikköhinta on 16,60 euroa/opiskelijapäivä. Valtionosuus myönnetään erillisellä opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksellä.

10.7. Opintokeskukset

Opintokeskukset toimivat sivistystyön valtakunnallisina aikuisoppilaitoksina järjestämällä opintoja itse sekä yhdessä kansalais- ja kulttuurijärjestöjen kanssa elinikäisen oppimisen ja aktiivisen kansalaisuuden sekä demokratian ja kansalaisyhteiskunnan toiminnan edistämiseksi.

Opintokeskusten rahoitus määräytyy opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistaman opetustuntien määrän ja opetustuntia kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

10.7.1. Yksikköhinnan laskenta

Opintokeskusten opintotoiminnan yksikköhinta vuonna 2013 on 106,87 euroa/opetustunti. Opintokerhotoiminnan vuoden 2013 yksikköhinta on 4 euroa/opintokerhotunti. Yksikköhinnat sisältävät arvonlisäveron.

10.7.2. Rahoituksen määräytyminen

Opintokeskusten vuotuinen valtionosuuden laskennallinen peruste lasketaan kertomalla opetus- ja kulttuuriministeriön ko. opintokeskukselle vahvistama opetustuntien määrä opetustunnin yksikköhinnalla ja opintokerhotuntien määrä opintokerhotunnin yksikköhinnalla.

Valtionosuus opintokeskuksen ylläpitäjälle on 65 % valtionosuuden laskennallisesta perusteesta ja se myönnetään erillisellä opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksellä.

Opetusministeriön vahvistama opetustuntien määrä perustuu kyseisen opintokeskuksen toteutuneiden opetustuntien määriin. Vuodelle 2013 vahvistetun opetustuntien määrän valmistelun perusteena ovat olleet vuosien 2009–2011 toteutuneiden opetustuntien määrät.

Lisätietoja antaa tarvittaessa Sirpa Kesti 029 533 1094.

11. TAITEEN PERUSOPETUS

11.1. Rahoitettava toiminta

Taiteen perusopetus on tavoitteellista tasolta toiselle etenevää ensisijaisesti lapsille ja nuorille järjestettävää eri taiteenalojen opetusta, joka samalla antaa oppilaalle valmiuksia ilmaista itseään ja hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen. Taiteen perusopetuksen yhteydessä voidaan järjestää myös muuta taiteen edistämiseen liittyvää toimintaa (L 633/1998).

Taiteen perusopetusta järjestetään musiikkioppilaitoksissa tai muissa taiteen perusopetusta antavissa oppilaitoksissa taikka muulla tavoin. Koulutuksen järjestäjä voi järjestää palvelut myös yhdessä muiden koulutuksen järjestäjien kanssa tai hankkia ne julkiselta tai yksityiseltä yhteisöltä tai säätiöltä.

Taiteen perusopetuksen valtionosuusrahoitus jakaantuu asukasmäärän perusteella rahoitettavaan toimintaan ja opetustuntimäärän perusteella rahoitettavaan toimintaan.

11.2. Rahoituksen yleiset perusteet ja rahoituksen määräytyminen

11.2.1. Asukasmäärän perusteella rahoitettava taiteen perusopetus

Kuntien asukasperusteisesti rahoitettavan taiteen perusopetuksen rahoitus yhdistettiin vuoden 2010 alusta osaksi kuntien peruspalvelujen ns. yhden putken valtionosuutta, jota hallinnoi valtiovarainministeriö.

Valtionosuutta myönnetään kunnille, jotka järjestävät taiteen perusopetusta. Vuonna 2013 asukasperusteista valtionosuutta taiteen perusopetukseen saa 250 kuntaa.

Asukasmäärän perusteella rahoitettavan taiteen perusopetuksen vuotuinen valtionosuuden määräytymisperuste lasketaan kertomalla kunnan asukasmäärä asukasta kohden määrättyllä taiteen opetuksen perushinnalla.

Valtiovarainministeriö vahvistaa perushinnan vuosittain valtion talousarvion rajoissa. Perushinta on kaikille kunnille sama. Vuonna 2013 se on 1,40 euroa/asukas.

11.2.2. Opetustuntimäärän perusteella rahoitettava taiteen perusopetus

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan järjestää taiteen perusopetusta. Opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen nojalla taiteen perusopetusta voidaan järjestää myös valtion oppilaitoksessa. Myös kunnalle voidaan asukasperusteisen rahoituksen lisäksi myöntää lupa saada opetustuntiperusteista rahoitusta taiteen perusopetukseen.

Vuonna 2013 opetustuntiperusteisen valtionosuuden piiriin kuuluvia taiteen perusopetuksen oppi- laitoksia on 129. Rahoituksen piirissä olevia taiteenaloja ovat musiikki, tanssi, kuvataide, arkkitehtuuri, käsityö ja teatteritaide sekä uusina 2008 alkaen sanataide ja sirkustaide.

Opetustuntimäärän perusteella rahoitettavan taiteen perusopetuksen vuotuinen valtionosuuden peruste lasketaan kertomalla opetus- ja kulttuuriministeriön koulutuksen järjestäjälle vahvistama opetustuntimäärä opetustuntia kohden määrättyllä yksikköhinnalla.

Yksikköhinta on kaikille koulutuksen järjestäjille sama ja se määrätään toteutuneiden kustannusten perusteella. Vuonna 2013 yksikköhinta on 74,66 euroa /opetustunti. Poikkeuksellisesti yksikköhintaan ei ole tehty kustannustason muutoksesta aiheutuvaa tarkistusta (RahL 1705/2009, muutos 995/2012, 23a §).

Yksityisen koulutuksen järjestäjän yksikköhintaan lisätään arvonlisäveron osuus, joka vuonna 2013 on 2,42 prosenttia yksikköhinnasta.

Opetustuntimäärän perusteella rahoitettavan taiteen perusopetuksen järjestäjälle myönnettävä valtionosuuden määrä on 57 prosenttia edellä mainitulla tavalla lasketusta valtionosuuden perusteesta.

Raportti taiteen perusopetuksen yksikköhinnoista ja valtionosuuden laskennallisista perusteista

Lisätietoja antaa tarvittaessa Heli Lehtonen 029 533 1128.

12. MUSEOT

12.1. Rahoitettava toiminta

Museoiden tehtävänä on edistää kulttuuri- ja luonnonperintöä koskevan tiedon saatavuutta tallentamalla ja säilyttämällä aineellista ja visuaalista kulttuuriperintöä tuleville sukupolville, harjoittamalla siihen liittyvää tutkimusta, opetusta ja tiedonvälitystä sekä näyttely- ja julkaisutoimintaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö hyväksyy valtion talousarvion rajoissa museon valtionosuuteen oikeuteksi. Museotoiminnan valtionosuuden saamisen edellytyksenä on, että (Museolaki 729/1992, 2§):

- museon omistaa kunta tai kuntayhtymä taikka yksityinen yhteisö tai säätiö, jonka sääntömääräisiin tehtäviin kuuluu museotoiminnan harjoittaminen tai museon ylläpitäminen
- museon toiminnalle on taloudelliset edellytykset, mutta että museota ei kuitenkaan ylläpidetä taloudellisen voiton tavoittelemiseksi
- museolla on sen toimintaa ohjaavat säännöt, joissa museon toimiala on määritelty sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään
- museon kokoelmien säilyminen museokokoelmina on turvattu myös museon lopettaessa toimintansa
- museolla on toiminnasta vastaava päätoiminen museonjohtaja ja riittävä määrä museoalan koulutuksen saanutta henkilöstöä
- museon näyttely-, työ- ja yleisötilat sekä kokoelmien hoitoon ja säilytykseen tarkoitetut tilat ovat tarkoituksenmukaisia
- museon toiminta on ympärivuotista ja sen kokoelmat ovat museon käyttäjien tavoitettavissa
- museolla on toiminta- ja taloussuunnitelma sekä muut toimintaa ohjaavat suunnitelmat siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään

Vuonna 2013 valtionosuuden saavia museoita on 124.

12.2. Rahoituksen määräytyminen

Museoiden vuotuinen valtionosuuden peruste lasketaan kertomalla laitokselle vahvistettu laskennallinen henkilötyövuosien määrä henkilötyövuotta kohden määrätyllä yksikköhinnalla. Suoritepäätökset tehdään valtion talousarvion rajoissa.

Henkilötyövuosimäärät määritellään laskennallisesti. Vakinaisen, päätoimisen henkilökunnan määrään lisätään muun henkilökunnan määrä, joka saadaan jakamalla muun henkilökunnan palkkakustannukset vakinaisen, päätoimisen henkilökunnan keskipalkalla. Museoiden henkilötyövuosien laskentaan sisältyy myös kiinteistöhenkilökunta.

Museoiden ylläpitäjälle myönnettävän valtionosuuden määrä on 37 prosenttia edellä mainitulla tavalla lasketusta valtionosuuden perusteesta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön nimeämälle valtakunnalliselle erikoismuseolle, maakuntamuseolle ja alue-
taidemuseolle suoritetaan valtionosuus valtakunnallisten tai alueellisten tehtävien vuoksi 10 prosenttiyksikköä korkeampana.

12.3. Yksikköhinnan määräytyminen

Vuoden 2013 yksikköhinnat perustuvat vuoden 2009 toteutuneisiin kustannuksiin. Kustannusten perusteella lasketuissa yksikköhinnoissa on huomioitu lisäksi indeksikorotus ja vuosille 2012-2015 säädetty 5 miljoonan euron vuotuinen säästö (RahL 1705/2009, muutos 1511/2011).

Opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistama museoiden yksikköhinta laskennallista henkilötyövuotta kohden vuodelle 2013 on 69 616 euroa/henkilötyövuosi.

Yksityisen museon ylläpitäjän yksikköhintaa korotetaan arvonlisäveron osalta 7,44 %:lla. Arvonlisäverovelvollisen yksityisen yhteisön tai säätiön yksikköhintaa ei kuitenkaan koroteta (RahL 1705/2009, 35 §).

Raportti museoiden valtionosuuden laskennallisista perusteista

12.4. Muu kuin valtionosuusrahoitus

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi valtion talousarvion rajoissa myöntää valtionavustusta erikoismuseoiden erityistehtävien hoitamista varten.

Museoiden valtionosuuksiin ja -avustuksiin voidaan käyttää veikkauksen ja raha-arpajaisten voitto- varoja.

Lisätietoja antaa tarvittaessa Heli Lehtonen 029 533 1128.

13. TEATTERIT JA ORKESTERIT

13.1. Rahoitettava toiminta

Opetus- ja kulttuuriministeriö hyväksyy valtion talousarvion rajoissa teatterin tai orkesterin valtionosuuteen oikeutetuksi.

Valtionosuuden saamisen edellytyksenä on, että teatteri tai orkesteri harjoittaa vakinaista ja ammatillista esitystoimintaa ja sen omistaa kunta, kuntainliitto tai yksityinen yhteisö tai säätiö, jonka sääntömääräisiin tehtäviin kuuluu teatteri- tai orkesteritoiminnan harjoittaminen tai teatterin tai orkesterin ylläpitäminen (Teatteri- ja orkesterilaki 730/1992, 2§).

Vuonna 2013 valtionosuutta saa 57 teatterin ja 28 orkesterin ylläpitäjää.

13.2. Rahoituksen määräytyminen

Teattereiden ja orkesterien vuotuinen valtionosuuden peruste lasketaan kertomalla laitokselle vahvistettu laskennallinen henkilötyövuosien määrä henkilötyövuotta kohden määrättyllä yksikköhinnalla. Suoritepäätökset tehdään valtion talousarvion rajoissa.

Henkilötyövuosimäärät määritellään laskennallisesti. Vakinaisen, päätoimisen henkilökunnan määrään lisätään muun henkilökunnan määrä, joka saadaan jakamalla muun henkilökunnan palkkakustannukset vakinaisen, päätoimisen henkilökunnan keskipalkalla. Teattereiden ja orkesterien henkilötyövuosien laskennassa ovat mukana vain varsinaisen toiminnan henkilöstö.

Teatterin tai orkesterin ylläpitäjälle myönnettävän valtionosuuden määrä on 37 prosenttia edellä mainitulla tavalla lasketusta valtionosuuden perusteesta. Svenska Teatern i Helsingforsin ja Tampereen Työväen Teatterin valtionosuusprosentti on muista poiketen 60.

13.3. Yksikköhinnan määräytyminen

Vuoden 2012 yksikköhinnat perustuvat vuoden 2009 toteutuneisiin kustannuksiin. Kustannusten perusteella lasketuissa yksikköhinnoissa on huomioitu lisäksi indeksikorotus ja vuosille 2012-2015 säädetty 5 miljoonan euron vuotuinen säästö (RahL 1705/2009, muutos 1511/2011).

Opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistama teattereiden yksikköhinta laskennallista henkilötyövuotta kohden vuodelle 2013 on 56 182 euroa/henkilötyövuosi ja orkesterien 55 693 euroa/henkilötyövuosi.

Yksityisen teatterin ylläpitäjän yksikköhintaa korotetaan arvonlisäveron osalta 3,82 %:lla ja yksityisen orkesterin ylläpitäjän yksikköhintaa korotetaan 3,25 %:lla Arvonlisäverovelvollisen yksityisen yhteisön tai säätiön yksikköhintaa ei kuitenkaan koroteta (RahL 1705/2009, 35 §).

Raportti teattereiden ja orkesterien valtionosuuden laskennallisista perusteista

13.4. Muu kuin valtionosuusrahoitus

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi valtion talousarvion rajoissa päättää, että valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävälle teattereille ja orkestereille myönnetään ylimääräistä valtionavustusta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi valtion talousarvion rajoissa myöntää valtionavustusta teattereiden ja orkestereiden toiminnan kehittämistä varten.

Teattereiden ja orkesterien valtionosuuksiin ja -avustuksiin voidaan käyttää veikkauksen ja raha- arpa- jaisten voittovaroja.

Lisätietoja antaa tarvittaessa Heli Lehtonen 029 533 1128.

14. KUNTIEN LIIKUNTATOIMI

14.1. Rahoitettava toiminta

Kunnan saama liikuntatoimen valtionosuus tulee käyttää luomalla edellytyksiä kuntalaisten liikunnalle kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä sekä terveyttä edistävää liikuntaa, tukemalla kansalais-toimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja sekä järjestämällä liikuntaa ottaen huomioon myös erityisryhmät (L 1054/1998).

Vuonna 2013 valtionosuutta liikuntatoimeen saa kaikki 304 kuntaa.

14.2. Valtionosuuden määräytyminen

Kunnan järjestämän liikuntatoimen rahoitus perustuu kunnan asukasmäärään ja asukasta kohden määrättyyn yksikköhintaan.

Opetus- ja kulttuuriministeriö vahvistaa yksikköhinnat kunnan asukasta kohden vuosittain valtion talousarvion rajoissa. Vuodelle 2013 ministeriö on vahvistanut liikuntatoimen yksikköhinnaksi 12,00 euroa/asukas.

Myönnettävän valtionosuuden määrä on 29,70 prosenttia euromäärästä, joka saadaan, kun kunnan asukasmäärä kerrotaan asukasta kohden määrättyllä yksikköhinnalla.

Raportti kuntien liikuntatoiminnan valtionosuuden laskennallisista perusteista

Lisätietoja antaa tarvittaessa Heli Lehtonen 029 533 1128.

15. KUNTIEN NUORISOTYÖ

15.1. Rahoitettava toiminta

Nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Nuorisotyön toteuttamisesta vastaavat kunnat, nuorisoyhdistykset ja muut nuorisotyötä tekevät järjestöt. Nuorisotyön palveluja voidaan tuottaa myös alueellisesti kuntien yhteistyönä.

Kunnan nuorisotyöhön ja -politiikkaan kuuluvat nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimintatilat ja harrastusmahdollisuudet, tieto- ja neuvontapalvelut, nuorisoyhdistyksien ja muiden nuorisoryhmien tuki, liikkunnallinen, kulttuurinen, kansainvälinen ja monikulttuurinen nuorisotoiminta, nuorten ympäristökasvatus sekä tarvittaessa nuorten työpajapalvelut tai muut paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivat toimintamuodot.

Nuorisotyötä ja -politiikkaa toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä paikallisten viranomaisten sekä yhteistyönä nuorten, nuorisoyhdistysten ja muiden nuorisotyötä tekevien järjestöjen kanssa. Saatu valtionosuus tulee käyttää nuorisotyöhön (L 72/2006).

Vuonna 2013 valtionosuutta nuorisotyöhön saa kaikki 304 kuntaa.

15.2. Valtionosuuden määräytyminen

Kunnan järjestämän nuorisotyön rahoitus perustuu kunnan alle 29-vuotiaiden asukkaiden määrään ja alle 29-vuotiasta asukasta kohden määrättyyn yksikköhintaan.

Opetus- ja kulttuuriministeriö vahvistaa yksikköhinnat kunnan alle 29-vuotiasta asukasta kohden vuosittain valtion talousarvion rajoissa. Vuodelle 2013 ministeriö on vahvistanut nuorisotyön yksikköhinnaksi 15,00 euroa/ alle 29-vuotias asukas.

Myönnettävän valtionosuuden määrä on 29,70 prosenttia euromäärästä, joka saadaan, kun kunnan alle 29-vuotiaiden asukkaiden määrä kerrotaan asukasta kohden määrättyllä yksikköhinnalla.

[Raportti kuntien nuorisotyön valtionosuuden laskennallisista perusteista](#)

Lisätietoja antaa tarvittaessa Heli Lehtonen 029 533 1128.

16. KUNTIEN YLEINEN KULTTUURITOIMI

16.1. Rahoitettava toiminta

Kunnan tehtävänä on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa kunnassa. Kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan taiteen harjoittamista ja harrastamista, taidepalvelusten tarjontaa ja käyttöä, kotiseutu-työtä sekä paikallisen kulttuuriperinteen vaalimista ja edistämistä (L 728/1992).

Kuntien järjestämän yleisen kulttuuritoiminnan rahoitus yhdistettiin vuoden 2010 alusta osaksi kuntien peruspalvelujen ns. yhden putken valtionosuutta, jota hallinnoi valtiovarainministeriö.

Vuonna 2013 valtionosuutta kulttuuritoimintaan saa kaikki 304 kuntaa.

16.2. Valtionosuuden määräytyminen

Kunnan yleisen kulttuuritoiminnan valtionosuuden määräytymisperuste saadaan, kun kunnan asukasmäärä kerrotaan asukasta kohden määrätyllä perushinnalla. Valtiovarainministeriö vahvistaa kulttuuritoiminnan perushinnan kunnan asukasta kohden vuosittain valtion talousarvion rajoissa. Perushinta vuonna 2013 on 3,50 e/asukas.

Lisätietoja antaa tarvittaessa Heli Lehtonen 029 533 1128.

17. KIRJASTOT

17.1. Rahoitettava toiminta ja rahoituksen yleiset perusteet

Yleisten kirjastojen kirjasto- ja tietopalvelujen tavoitteena on edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen. Kirjastotoiminnassa tavoitteena on edistää myös virtuaalisten ja vuorovaikutteisten verkkopalvelujen ja niiden sivistyksellisten sisältöjen kehittymistä (L 904/1998).

Kirjasto- ja tietopalvelujen järjestäminen on kunnan tehtävä. Kunta voi järjestää palvelut itse tai yhteistyössä muiden kuntien kanssa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön määräämänä yleisten kirjastojen keskuskirjastona tai maakuntakirjastona toimivat kirjastot hoitavat valtakunnallisia tai alueellisia tehtäviä täydentäen muiden yleisten kirjastojen palveluja.

Kuntien järjestämien kirjastopalvelujen rahoitus yhdistettiin vuoden 2010 alusta osaksi kuntien peruspalvelujen ns. yhden putken valtionosuutta, jota hallinnoi valtiovarainministeriö.

Kirjastopalvelujen rahoitus perustuu kunnan asukasmäärään ja asukasta kohden määrättyyn perushintaan ja perushintaan tehtävään korotukseen.

Vuonna 2013 kirjastotoiminnan valtionosuuden saajia on kaikki 304 kuntaa.

17.2. Perushinta ja korotukset

Kirjaston perushinta määrätään kirjastojen toteutuneiden kustannusten perusteella. Kirjastojen perushinta vuonna 2013 on 62,19 euroa /asukas.

Kirjaston perushintaa korotetaan 20 prosentilla kunnille, joiden asukastiheys on enintään kaksi ja kunnille, jotka valtioneuvosto on määrännyt saaristokunniksi. Perushintaa korotetaan 10 prosentilla kunnille, joiden asukastiheys on yli kaksi, mutta enintään viisi.

17.3. Rahoituksen määräytyminen

Kunnan valtionosuuden perusteena olevat kirjaston laskennalliset kustannukset saadaan, kun kunnan asukasmäärällä kerrotaan kunnan kirjastolle asukasta kohden määrätty laskennallinen hinta.

17.4. Muu kuin valtionosuusrahoitus

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää valtionavustusta kunnalle, joka ministeriön päätöksen mukaisesti ylläpitää yleisten kirjastojen keskuskirjastoa tai maakuntakirjastoa.

Lisätietoja antaa tarvittaessa Heli Lehtonen 029 533 1128.

The background of the page is a vibrant green color, transitioning from a darker shade at the bottom to a lighter shade at the top. The design features several overlapping, curved, semi-transparent green shapes that create a sense of depth and movement, resembling a stylized landscape or abstract art.

Verkkojulkaisu

ISBN 978-952-13-5411-3

ISSN 1798-8969

Opetushallitus

www.oph.fi/julkaisut